

דוחות כספיים מאוחדים

נוסח משולב של גילוי דעת 57 (אפריל 1994) (*)

תוכן עניינים

עמוד	
215	1. מ ב א
	2. ד י ו ן :
216	2.1 הגדרות
216	2.2 הצורך בדוחות כספיים מאוחדים
217	2.3 קיום שליטה - תנאי לאיחוד דוחות כספיים
218	2.4 סייגים לאיחוד דוחות כספיים
219	2.5 איחוד דוחות כספיים בנסיבות מיוחדות
219	2.6 חברות מוחזקות בשליטה משותפת (עיסקאות משותפות)
220	2.7 שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה הבת
222	2.8 מוניטין
224	2.9 ביטול עיסקאות ויתרות בין-חברתיות
226	2.10 הדיווח על תוצאות הפעולות לרגל רכישת השקעה בחברה בת ולרגל מכירת השקעה בחברה בת
229	2.11 שינויים בשיעורי החזקה
230	2.12 זכויות המיעוט
231	2.13 החזקה החדית של ניירות ערך
233	2.14 היוון רווחים
237	2.15 נוהלי האיחוד
238	2.16 מסים על ההכנסה
239	2.17 מדיניות חשבונאית אחידה
240	2.18 דוחות כספיים משולבים
240	

(*) אושר בהתאם להחלטות הוועדה לכללי חשבונאות ודיווח כספי והמועצה המקצועית המייעצת, שהאחרונות בהן היו מהימים 15 במרס 1994 ו-2 בפברואר 1994, בהתאמה ואושר לפירסום על ידי הוועד המרכזי בהתאם להחלטתו מיום 4 באפריל 1994.

תוכן עניינים (המשך)

עמוד	המלצות	.3
240	התנאים והסייגים לאיחוד דוחות כספיים	3.1
	חברות מוחזקות בשליטה משותפת	3.2
241	(עיסקאות משותפות)	
	שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה	3.3
	האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה	
241	הבת	
243	מוניטין	3.4
244	ביטול עיסקאות ויתרות בין-חברתיות	3.5
	הדיווח על תוצאות הפעולות לרגל רכישת השקעה	3.6
245	בחברה בת ולרגל מכירת השקעה בחברה בת	
246	שינויים בשיעורי החזקה	3.7
246	זכויות המיעוט	3.8
247	החזקה הדדית של מניות	3.9
247	החזקה הדדית של אגרות חוב	3.10
248	החזקה הדדית של ניירות ערך המירים	3.11
248	היוון רווחים	3.12
248	מסים על ההכנסה	3.13
249	מדיניות חשבונאית אחידה	3.14
249	גילוי	3.15
	תחילה והוראות מעבר	.4
250	תחילה	4.1
251	הוראות מעבר	4.2
252	שינויים בתקני חשבונאות אחרים	4.3-4.4
253		נספח [בוטל]
254		הדגמות הנוגעות ליישום גילוי דעת 57

1. מ ב א

1.1 גילוי דעת 15, שפורסם בינואר 1976, כלל המלצות לעריכת דוחות כספיים מאוחדים באשר דוחות אלה מספקים מידע משמעותי על קבוצת חברות שבשליטת החברה האם בכללותה.

1.2 במרוצת השנים, שחלפו מאז פרסומו של גילוי דעת 15, פורסמו בעולם גילויי דעת אחדים הדנים בדוחות כספיים מאוחדים. הבולטים והחשובים שביניהם הם:

STATEMENT OF FINANCIAL ACCOUNTING STANDARDS
NO. 94 - CONSOLIDATION OF ALL MAJORITY-OWNED
SUBSIDIARIES

שפורסם על ידי FINANCIAL ACCOUNTING STANDARDS BOARD
באוקטובר 1987 בארצות הברית⁽¹⁾.

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 27 -
CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS AND ACCOUNTING
FOR INVESTMENTS IN SUBSIDIARIES

שפורסם באפריל 1989 על ידי הוועדה לתקנים בינלאומיים
בחשבונאות⁽²⁾.

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 31 -
FINANCIAL REPORTING OF INTERESTS IN JOINT VENTURES

שפורסם בנובמבר 1990 על ידי הוועדה לתקנים בינלאומיים
בחשבונאות (יאס"ק)⁽³⁾.

1.3 המגמות המשתקפות בגילויי הדעת החדשים שפורסמו בעולם והניסיון שנצבר במהלך יישומו של גילוי דעת 15 חייבו לבחון מחדש את ההמלצות שנכללו בגילוי דעת 15 לצורך עדכון, שינויין, התאמתן או החלפתן.

⁽¹⁾ גילוי דעת מספר 94 של המועצה לתקנים בחשבונאות כספית ארה"ב - איחוד של כל חברות הבנות שבעלות הרוב.

⁽²⁾ תקן בינלאומי בחשבונאות מספר 27 - דוחות כספיים מאוחדים והטיפול החשבונאי בהשקעות בחברות בנות.

⁽³⁾ תקן בינלאומי בחשבונאות מספר 31 - דיווח כספי של אינטרסים בעסקאות משותפות.

2. דיון

2.1 הגדרות

"שליטה" היא היכולת לקבוע את המדיניות הכספית והתפעולית של תאגיד כדי להפיק הטבות ממשאביו ומפעילויותיו.

"חברה נת" היא חברה הנשלטת על ידי חברה אחרת.

"חברה אם" היא חברה השולטת באחת או יותר חברות בנות.

"קבוצת חברות" היא חברה אם וכל החברות הבנות שבשליטתה.

"דוחות כספיים מאוחדים" הם דוחות כספיים של קבוצת חברות המוצגים כדוחות כספיים של ישות כלכלית אחת.

"זכויות המיעוט" הן:

החלק שאינו שייך במישרין או בעקיפין (דהיינו - באמצעות חברות בנות) לחברה האם;⁽⁴⁾
בדוח רווח או הפסד - בתוצאות הפעולות של חברות בנות;
בדוח על המצב הכספי - בעודף הנכסים על ההתחייבויות של חברות בנות.⁽⁵⁾

2.2 הצורך בדוחות כספיים מאוחדים

ציבור המשתמשים בדוחות הכספיים של החברה האם מעוניין בדרך כלל במידע המתייחס למצב הכספי, לתוצאות הפעולות ולתזרימי המזומנים של קבוצת החברות שבשליטתה כשל יחידה עסקית-כלכלית אחת.

⁽⁴⁾ שיעורי החזקה אפקטיביים לצורך חישוב חלק החברה האם בתוצאות הפעולות ובעודף הנכסים על ההתחייבויות נקבעים על ידי חיבור שיעור ההחזקה הישיר על ידי החברה האם עם מכפלת שיעורי החזקה של החברה האם בחברה הבת האחרת (או בחברות הבנות האחרות) המחזיקה (או המחזיקות) במישרין בחברה הבת, בשיעור ההחזקה הישיר של החברה הבת האחרת בחברה הבת. במקרה של החזקות שרשרת, תחושב המכפלה האמורה לאורך השרשרת כולה. במקרה של קיום החזקות על ידי מספר חברות בנות, יחוברו התוצאות של כל המכפלות כאמור.
⁽⁵⁾ לגבי עודף התחייבויות על נכסים, ראה סעיף 2.12.4 להלן.

ההנחה הבסיסית היא שמאחר שהנכסים, ההתחייבויות, ההכנסות, ההוצאות ותזרימי המזומנים של החברה האם ושל החברות הבנות שבשליטתה מופעלים ומנוהלים במרוכז, הצגתו של המידע הכספי המאוחד היא משמעותית, שימושית ומועילה יותר מנקודת ראותם של בעלי המניות של החברה האם ומשתמשים אחרים מאשר הצגת הדוחות הכספיים של החברה האם בלבד.

המידע הכלול בדוחות הכספיים המאוחדים הוא בלתי מספק מנקודת ראותם של הנושים של כל אחת מחברות הקבוצה ושל המיעוט בחברות הבנות. משום כך אין הדוחות הכספיים המאוחדים אמורים לשמש תחליף לדוחות הכספיים הנפרדים של חברות הקבוצה.

הדוחות הכספיים המאוחדים נועדו להציג מידע כספי המתייחס לקבוצת החברות כשל ישות כלכלית אחת, תוך התעלמות מהיותן של החברות ישויות משפטיות נפרדות. איחוד דוחות כספיים מתבסס על הגישה הרווחת בחשבונאות המודרנית של העדפת המהות הכלכלית של העיסקאות על פני צורתן המשפטית-הפורמלית.

2.3 קיום שליטה - תנאי לאיחוד דוחות כספיים

2.3.1 תנאי מוקדם והכרחי לאיחוד דוחות כספיים הוא קיום שליטה של החברה האם בחברות הבנות.

2.3.2 השליטה נחשבת כמתקיימת כאשר החברה האם מחזיקה, במישרין או בעקיפין⁽⁶⁾, מניות המקנות יותר ממחצית זכויות הצבעה בחברה הבת והזכויות למינוי מרבית חברי הדירקטוריון שלה⁽⁷⁾, אלא אם כן קיימות נסיבות המונעות בעליל מהחברה האם יישום השליטה בפועל.

⁽⁶⁾ שיעורי החזקה אפקטיביים לצורך חישוב זכויות הצבעה בחברות בנות המוחזקות על ידי חברה אם וחברות בנות גם יחד נקבעים על ידי חיבור אריתמטי של שיעורי החזקה הישירים בחברה הבת על ידי החברה האם והחברות הבנות האחרות;
⁽⁷⁾ או - גוף הממלא תפקיד מקביל לשל דירקטוריון.

2.3.3 על אף האמור לעיל, שליטה עשויה להתקיים גם בהעדר החזקת מרבית המניות המקנות זכויות הצבעה בכל אחד מהמקרים כדלהלן:

2.3.3.1 החזקת מרבית זכויות ההצבעה מכוח הסכם שאינו נושא אופי ארעי עם בעלי מניות אחרים בחברה המוחזקת;

2.3.3.2 קביעת המדיניות הפיננסית והתפעולית מכוח הסכם שאינו נושא אופי ארעי עם בעלי מניות אחרים בחברה המוחזקת;

2.3.3.3 החזקת זכויות למינוי מרבית חברי הדירקטוריון⁽²⁾ של החברה המוחזקת;

2.3.3.4 זכות ההכרעה בהצבעות בדירקטוריון⁽²⁾ של החברה המוחזקת.

2.3.4 ניתן לקיים מצב של שליטה בחברה מוחזקת רק על ידי חברה מחזיקה אחת בלבד. מסיבה זו, כל אימת שהתנאים לקיום שליטה כמפורט בסעיפים 2.3.3.1 עד 2.3.3.4 לעיל, חלים אצל יותר מחברה מחזיקה אחת, השליטה אינה מתקיימת ובשל כך איחוד דוחות כספיים אינו אפשרי. קביעה זו נועדה למנוע אפשרות איחוד בו-זמני של דוחות כספיים של חברה מוחזקת על ידי יותר מחברה מחזיקה אחת.

2.4 סייגים לאיחוד דוחות כספיים

2.4.1^א בכל אחד מארבעת המקרים שלהלן אין לערוך דוחות כספיים מאוחדים:

א. השליטה היא ארעית מאחר שההשקעה בחברה הבת נרכשה ומוחזקת מלכתחילה במטרה לממשה בעתיד הקרוב;

ב. החברה הבת פועלת בחוץ לארץ בתנאים של הגבלות כלכליות ומוניטריות שאינן נושאות

^א תוקן על ידי סעיף 28(א) לתקן חשבונאות מספר 37 בתחילה מ-2017.1.1.

אופי ארעי הפוגעות באופן משמעותי ביכולתה להעביר כספים לחברה האם ;

ג. השליטה הפורמלית של החברה האם אינה קיימת בפועל, כגון בנסיבות של חודל-פירעון של החברה הבת שניטשה או שהועברה לידי מפרק או כונס נכסים.

ד. החברה האם היא ישות השקעה כהגדרתה בתקן חשבונאות מספר 37 אשר נדרשת, בהתאם לאותו תקן, למדוד את החברות הבנות שלה בשווי הוגן.

2.4.2 חברה בבעלות מלאה של חברה אחרת אינה נדרשת לערוך דוחות כספיים מאוחדים, מאחר שצורכי המשתמשים בדוחות הכספיים עשויים לבוא על סיפוקם על ידי הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה האם.

2.4.3 בג"ד 15 נקבע כי, בדרך כלל, החזקת 75% או יותר מהמניות המקנות חלק ברווחים על ידי בעלי מניות חיצוניים בחברה בת היא סיבה להימנעות מאיחוד דוחותיה הכספיים. גישה זו התבססה על ההכרה שאין לכלול בדוחות כספיים האמורים לשמש בראש ובראשונה את בעלי המניות של החברה האם את מלוא הנכסים, ההתחייבויות, ההכנסות וההוצאות של חברות בנות שבהן לבעלי המניות של החברה האם חלק קטן בלבד בבעלות. בארצות מסוימות אין רואים בשנים האחרונות בחלק יחסי גדול של בעלי מניות חיצוניים במניות המקנות חלק ברווחים בחברה בת סיבה להימנעות מאיחוד דוחותיה הכספיים. למרות שהלשכה ערה לשינוי הגישה בנושא זה שחל במקצוע בארצות מסוימות הוחלט להשאיר בעינו את המבחן הכמותי ולמנוע איחוד דוחות כספיים של חברה בת שבה לבעלי מניות חיצוניים 75% או יותר מהמניות המקנות חלק ברווחים.

2.5 איחוד דוחות כספיים בנסיבות מיוחדות

2.5.1 בעבר נהוג היה שלא לאחד דוחות כספיים של חברה בת במקרה של קיום שוני מכריע במהות עסקיה

לעומת מהות עסקיהן של החברות האחרות שבקבוצה. בשנים האחרונות נתגבשה במקצוע בעולם ההכרה כי העדר הומוגניות במהות העסקים של חברות הקבוצה אינו מצדיק כשלעצמו הימנעות מאיחוד דוחותיהן הכספיים.

עתה רווחת הדעה שכשם שחברות תעשייתיות או מסחריות כוללות בדוחותיהן הכספיים את פעולותיהן ועיסקאותיהן בתחומים שונים, כגון: מימון, נדל"ן וחכירה, מן הראוי לכלול אותן פעילויות ועיסקאות בדוחות כספיים מאוחדים גם כשהן מבוצעות במסגרת חברות בנות המהוות ישויות משפטיות נפרדות.

2.5.2² צרוף נכסים, התחייבויות, הוצאות והכנסות שמקורם בפעילויות מגוונות הנבדלות ביניהן מבחינת הרווחיות, רמת הסיכון, היקף ההשקעה הנדרשת וכיו"ב עלול לשבש ולטשטש את המידע המתייחס לכל אחת מאותן פעילויות. ברם – בעיה זו מוצאת כיום את פתרונה במסגרת החובה למתן גילוי מפורט על-פי מגזרים. חובה זו מעוגנת בתקן חשבונאות מספר 11, *דיווח מגזרי*.

2.5.3 החלת חובה כללית של איחוד דוחות כספיים, על אף קיום אפשרי של שוני מכריע במהות עסקיהן של חברות הקבוצה, על תאגידים בנקאיים וחברות ביטוח חייב תאום מוקדם עם הרשויות המפקחות על גופים אלה.

2.6 חברות מוחזקות בשליטה משותפת (עיסקאות משותפות)

2.6.1 חברה מוחזקת בשליטה משותפת (עיסקה משותפת) הינה חברה המוחזקת על ידי מספר גורמים ביניהם קיימת הסכמה חוזית לשליטה משותפת. ההסכמה החוזית יכולה להתבטא במתכונות שונות (הסכם, תקנון ההתאגדות של החברה ועוד) והיא תעסוק בדרך כלל בנושאים הבאים: - אופי וסוג הפעילות בחברה המשותפת. - מינוי ההנהלה (מועצת המנהלים; הנהלה בכירה וכיו"). - תרומת הצדדים

² תוקן על ידי סעיף 85 לתקן חשבונאות מספר 11 בתחילה מ-2002.1.1.

להון. - חלוקת התוצרת, ההכנסות, ההוצאות ותוצאות הפעולות בין הצדדים. חברה המוחזקת במשותף על ידי מספר גורמים אשר לא קיים ביניהם הסכם לשליטה משותפת איננה חברה מוחזקת בשליטה משותפת (עיסקה משותפת).

2.6.2 קיים שוני בין חברה מוחזקת בה יש לחברה המחזיקה השפעה מהותית (SIGNIFICANT INFLUENCE) כהגדרתה בגילוי דעת 22 של לשכת רואי חשבון בישראל, בין חברה מוחזקת בשליטה משותפת (JOINTLY CONTROLLED ENTITY), לבין חברה מוחזקת בה יש לחברה המחזיקה שליטה כהגדרתה בסעיף 2.3 לעיל.

בחברה בשליטה משותפת קבלת ההחלטות, בתחומים שהינם חיוניים למטרות העיסקה המשותפת, הינה במשותף ובהסכמת כל מחזיקי המניות, לעומת חברה שאינה כנ"ל בה יכולות להתקבל החלטות בניגוד לדעת בעלי מניות מסוימים, גם אם יש להם השפעה מהותית בחברה זו.

הסכם לשליטה משותפת קובע שליטה משותפת בין הצדדים לעיסקה, מבלי שלאחד הצדדים תהיה שליטה בלעדית בקבלת ההחלטות, ללא קשר לחלקו בעיסקה. במקרים בהם מתקיימת שליטה בלעדית, הרי שיש לראות בגוף הנשלט כבחברה בת של הצד השולט והיא תאוחד במלואה כנדרש לגבי חברות בנות.

כתוצאה מכך, מסתמנת בעולם בשנים האחרונות אבחנה בטיפול החשבונאי בין חברה מוחזקת בה יש לחברה המחזיקה השפעה מהותית, בין חברה מוחזקת בשליטה משותפת, לבין חברה מוחזקת בה יש לחברה המחזיקה שליטה בלעדית.

2.6.3¹ בהתבסס על הבחנה זו מטופלת ההחזקה המקנה השפעה מהותית בחברה מוחזקת לפי שיטת השווי המאזני, כנקבע בגילוי דעת 68 של לשכת רואי חשבון בישראל, אלא אם כן ההשקעה, או חלקה,

¹ תוקן על ידי סעיף 52(א) לתקן חשבונאות מספר 38 בתחילה מ-2017.1.1.

מקיימים את הקריטריונים לסיווג כמוחזקים למכירה בהתאם לתקן חשבונאות מספר 38 נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו. החזקה המקנה שליטה בלעדית בחברה המוחזקת מטופלת לפי שיטת האיחוד המלא, כנקבע בגילוי דעת זה, ואילו החזקה המקנה שליטה משותפת בחברה מוחזקת מטופלת לפי שיטת האיחוד היחסי.

האיחוד היחסי נועד לשקף בצורה נאותה יותר את המהות הכלכלית של ההסדר המקנה לחברה המחזיקה חלק יחסי בהטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכסים ובהתחייבויות של חברה המוחזקת בשליטה משותפת.

2.6.4 הלשכה החליטה שדוחותיהן הכספיים של חברות בשליטה משותפת יטופלו בדרך של איחוד יחסי (PROPORTIONATE CONSOLIDATION).

2.6.5 איחוד יחסי מיושם בדרך של חיבור חלקה היחסי של החברה המחזיקה בכל אחד מפריטי הנכסים, ההתחייבויות, ההוצאות וההכנסות של החברה המוחזקת עם אותם פריטים בדוחותיה הכספיים של החברה המחזיקה. רווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין-חברתיות המתייחסים לנכסים (רכוש קבוע או מלאי) שטרם הופחתו או שטרם נמכרו לגורמים חיצוניים יטופלו במהלך האיחוד היחסי כמוסבר בסעיף 2.9.8 להלן.

2.6.6 יינתן גילוי לחלק היחסי של החברה המחזיקה בהתחייבויות התלויות ובהתקשרויות של החברה המוחזקת בשליטה משותפת או למלוא ההתחייבויות התלויות וההתקשרויות של החברה המוחזקת בשליטה משותפת אם אחריותה של החברה המחזיקה בגיבן הינה בלתי מוגבלת. (ראה גם סעיף 3.15 ו').

2.7 שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה הבת

2.7.1 שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריכי הדוחות הכספיים של החברות הבנות

מקשה על איחוד דוחות כספיים. קושי זה גובר ככל שפרק הזמן שבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה הבת (להלן - פער הזמן) ארוך יותר. מסיבה זו רצוי כי לצורך איחוד הדוחות הכספיים תאריכי הדוחות הכספיים של החברות הבנות יהיו זהים לתאריך הדוחות הכספיים של החברה האם. דבר זה עולה בקנה אחד עם הדרישות המעוגנות בחוקים הפיסקליים הנהוגים בישראל. עם זאת ניתן במקרים חריגים לאחד דוחות כספיים של חברה בת הערוכים לתאריך שונה מתאריך הדוחות הכספיים של החברה האם בהתקיים שני התנאים הבאים גם יחד:

א. החברה הבת רשומה ופועלת במדינת חוץ שחוקיה מחייבים עריכת דוחות כספיים לתאריך השונה מזה של החברה האם;

ב. הדוחות הכספיים של החברה הבת ערוכים לתאריך המקדים את תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם ופער הזמן ביניהם אינו עולה על שלושה חודשים. פער זמן העולה על שלושה חודשים מונע לחלוטין אפשרות של איחוד דוחות כספיים של החברה הבת עם אלה של החברה האם.

כל עוד מתקיים פער הזמן הוא יישמר בעקיבות בכל התקופות המדווחות כדי למנוע עיוותים בדיווח וכדי לאפשר השוואתיות משמעותית בין התקופות המדווחות. עם זאת, מובן מאליו שניתן לצמצם את פער הזמן או לבטלו כליל.

2.7.2 איחוד דוחות כספיים בעת קיום פער זמן מחייב התייחסות לאירועים מסוימים שהתרחשו בפער הזמן כדלהלן:

א. יובאו בחשבון פריטים תוצאתיים מיוחדים;

ב. יובאו בחשבון הפסדים שוטפים חריגים ואולם לא יובאו בחשבון רווחים כל שהם והפסדים שוטפים שאינם חריגים;

- ג. יינתן ביטוי לתנועות הוניות (השקעות בהון מניות, דיבידנדים וכיו"ב);
- ד. יובאו בחשבון עיסקאות בין-חברתיות חריגות והן ינותחו ויוצגו בהתאם למהותן.

2.8 מוניטין

- 2.8.1¹ עודף עלות הרכישה של השקעה בחברה בת על חלק החברה האם בשווים הנאות של נכסיה המזוהים (לרבות נכסים בלתי מוחשיים) בניכוי שוויין הנאות של התחייבויותיה המזוהות (לאחר ייחוס מסים כאמור בסעיף 2.8.12 להלן) במועד הרכישה הוא מוניטין הנובע מרכישת השקעה בחברה הבת. מוניטין זה ייכלל כנכס בדוח על המצב הכספי המאוחד מאחר שהוא מייצג תשלום בגין ציפיות לרווחים בעתיד.
- 2.8.2 שוויים הנאות של החובות וההתחייבויות המזוהים, שאינם נושאים ריבית או הנושאים ריבית בשיעורים השונים במידה מהותית משיעורי הריבית הנהוגים בשוק, הוא שוויים הנוכחי (PRESENT VALUE) המהוון לפי שיעורי הריבית הנהוגים לגבי חובות והתחייבויות ברמת סיכון ותקופות פירעון דומות במועד רכישת השקעה בחברה הבת.
- 2.8.3 בקביעת שוויים הנאות של הנכסים וההתחייבויות המזוהים לצורך חישוב המוניטין יש להביא בחשבון התחייבויות תלויות הטעונות הכללה בדוח על המצב הכספי בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, וכן אלה שלא באו לידי ביטוי בדוח על המצב הכספי של החברה הבת, אך הובאו בחשבון בהסכם רכישת השקעה בחברה הבת בעת קביעת מחיר הרכישה.
- 2.8.4 חישוב המוניטין במקרה של רכישות חלקיות שנעשו עד אשר שיעור ההחזקה של החברה האם הגיע

¹ תוקן על ידי סעיף 34(א) לתקן חשבונאות מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

לראשונה לשיעור המקנה "השפעה מהותית" כמוגדר בסעיף 1.2.6 לגילוי דעת 22, ייערך מיום שבו עלתה ההשקעה לראשונה על השיעור האמור.

2.8.5^ה [בוטל]

2.8.6^ה [בוטל]

2.8.7^ה [בוטל]

2.8.8^ה [בוטל]

2.8.9 הפרשים אפשריים שיתבררו בעתיד כתוצאה מיישוב או סילוק התחייבויות תלויות בסכומים השונים מאלה שהובאו בחשבון לצורך חישוב המוניטין או המוניטין השלילי במועד רכישת ההשקעה בחברה בת יטופלו כדלהלן:

א¹. הפרשים שיתבררו עד תום שנת עסקים שלמה אחת שלאחר השנה שבה נרכשה ההשקעה בחברה בת יחייבו תיקון של יתרת המוניטין. אם ביום הרכישה נוצר מוניטין שלילי, הפרשים אלו ייזקפו לרווח או הפסד תקופתי.

ב. הפרשים שיתבררו לאחר תום שנת עסקים שלמה אחת לאחר השנה שבה נרכשה ההשקעה בחברה בת ייחשבו כאירועים שוטפים וייזקפו בהתאם לדוח רווח או הפסד התקופתי.

2.8.10^ה [בוטל]

2.8.11^א מוניטין הכלול בדוחות על המצב הכספי של חברות בנות בעת רכישת השליטה בהן על ידי החברה האם והנובע מרכישותיהן הקודמות של חברות בנות, אינו נחשב לנכס מזוהה והחלק היחסי שנרכש על

^ה בוטל על ידי סעיף 34(ב) לתקן חשבונאות מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

^י תוקן על ידי סעיף 34(ג) לתקן חשבונאות מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

^ז תוקן על ידי סעיף 9(6) בג"ד 59.

ידי החברה האם יבוטל במהלך קביעת המוניטין הנובע מרכישת ההשקעה בחברה הבת כאמור בסעיף 2.8.1 לעיל.

2.8.12^ח השוני בין בסיס המס של הנכסים וההתחייבויות המזוהים לבין שוויים ההוגן במועד רכישת ההשקעה בחברה בת גורם להיווצרות הפרשים זמניים (TEMPORARY DIFFERENCES) המחייבים הכרה בהתחייבויות מסים נדחים או בנכסי מסים נדחים. עם זאת, אין להכיר בהתחייבות מסים נדחים או נכס מסים נדחים בגין מוניטין או מוניטין שלילי, בהתאמה.

2.8.13^ט [בוטל]

2.9 ביטול עיסקאות ויתרות בין-חברתיות

2.9.1 מטרת הדוחות הכספיים המאוחדים היא להציג את תוצאות הפעולות ואת המצב הכספי של חברות הקבוצה כשל יחידה כלכלית אחת.

בהתאם לכך ייכללו בדוח על המצב הכספי המאוחד יתרות המתייחסות לגורמים חיצוניים בלבד ובדוח רווח או הפסד ייכללו הכנסות והוצאות המתייחסות לעיסקאות עם גורמים חיצוניים בלבד. מסיבה זו כל העיסקאות והיתרות הבין-חברתיות טעונות ביטול.

2.9.2 יתרות מאזניות בין-חברתיות (יתרת חובה בדוח על המצב הכספי של חברה אחת כנגד יתרת זכות בדוח על המצב הכספי של חברה אחרת בקבוצת החברות) טעונות ביטול.

2.9.3 ניתן לחלק את העיסקאות הבין-חברתיות הטעונות ביטול לשתי קבוצות עיקריות:

^ח תוקן על ידי סעיף 102(א) לתקן חשבונאות מספר 19 בתחילה מ-1.1.2005.
^ט בוטל על ידי סעיף 34(ב) לתקן חשבונאות מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

א. עיסקאות בין-חברתיות שלביטולן אין השפעה על הרווח או ההפסד המאוחד; אלה עיסקאות בין-חברתיות תוצאתיות (הכנסה בדוח רווח או הפסד של חברה אחת כנגד הוצאה בדוח רווח או הפסד של חברה אחרת בקבוצה). מטרת הביטול של עיסקאות בין-חברתיות שבקבוצה היא למנוע כפילות וניפוח בפריטים תוצאתיים.

ב. עיסקאות בין-חברתיות שלביטולן השפעה על הרווח או ההפסד המאוחד; אלה עיסקאות הכרוכות בסעיף תוצאתי (בדרך כלל מכירות) בדוח רווח או הפסד של חברה אחת כנגד סעיף מאזני (בדרך כלל נכס - מלאי או רכוש קבוע) בדוח על המצב הכספי של חברה אחרת בקבוצה. נוכח העובדה שעד אשר הנכס שהוא נשוא העיסקה הבין-חברתית לא נמכר לגורם חיצוני או לא הופחת, תהליך הפקת הרווח אינו מושלם, רווחים או הפסדים הנובעים מעיסקאות בין-חברתיות אלה טעונים ביטול. הביטול נועד למנוע הכללת רווחים שלא מומשו מצד אחד והכללת נכסים בסכומים העולים על עלותם הממשית לקבוצה מצד שני.

2.9.4 הרווח הטעון ביטול הוא רווח גולמי וזאת כדי למנוע הכללת הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות בערך המלאי המוצג בדוח על המצב הכספי המאוחד.

2.9.5 הרווח שלא מומש יבוטל תמיד בסכומו המלא. במקרה של מכירות בין-חברתיות שבוצעו על ידי החברה האם או על ידי חברה בת בבעלות מלאה של החברה האם, הרווח שלא מומש יבוטל במלואו כנגד חלקה של החברה האם ברווח המאוחד. במקרה שהמכירות הבין-חברתיות בוצעו על ידי חברה בת בבעלות חלקית, ביטול הרווח ייזקף בחלקו היחסי המתאים כנגד חלק המיעוט ברווחי החברה הבת.

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

- 2.9.6' אין לבטל הפסדים המייצגים ירידת ערך בערכם של הנכסים הלא כספיים ששימשו נשוא העיסקאות הבין-חברתיות.
- 2.9.7 אין לבטל רווחים שמקורם בעיסקאות שנקשרו בטרם הפכו החברות לחברות הקבוצה בשליטת החברה האם.
- 2.9.8 רווחים והפסדים הנובעים מעיסקאות בין-חברתיות עם חברות המוחזקות בשליטה משותפת כמוסבר בסעיף 2.6, המתייחסים לנכסים (רכוש קבוע או מלאי) שטרם הופחתו או שטרם נמכרו לגורמים חיצוניים יטופלו במהלך האיחוד היחסי כדלהלן:
- 2.9.8.1 נכסים שנמכרו על ידי החברה המחזיקה לחברה המוחזקת בשליטה משותפת - יוכר הרווח, או ההפסד, בשיעור חלקם של המשתתפים האחרים ויבוטל החלק המתייחס לחברה המוכרת.
- 2.9.8.2 אם החברה המוחזקת בשליטה משותפת היא חברת שיווק משותפת המהווה זרוע ארוכה של כל החברות המחזיקות - יבוטל הרווח, או ההפסד, במלואו.
- 2.9.8.3 נכסים שנקנו על ידי החברה המחזיקה מהחברה המוחזקת בשליטה משותפת - חלקה של החברה המחזיקה ברווח או בהפסד יוכר בד בבד עם הפחתתו של הנכס נשוא העיסקה הבין-חברתית או עם מכירתו לגורם חיצוני.
- 2.9.8.4^א הפסד המייצג ירידת ערך של נכס לא כספי, נשוא העיסקה הבין-חברתית, יוכר במלואו.

^א תוקן על ידי סעיף 124(ב) לתקן חשבונאות מספר 15 בתחילה מ-2003.1.1.
^א תוקן על ידי סעיף 124(ג) לתקן חשבונאות מספר 15 בתחילה מ-2003.1.1.

2.10 הדיווח על תוצאות הפעולות לרגל רכישת השקעה בחברה בת ולרגל מכירת השקעה בחברה בת

2.10.1 לצורך סעיף זה: התקופה המדווחת היא בדרך כלל תקופת ביניים רבעונית; בהעדר דיווח רבעוני - התקופה המדווחת היא תקופת ביניים אחרת הקצרה משנת עסקים שלמה; בהעדר דיווח ביניים - התקופה המדווחת היא שנת עסקים שלמה.

2.10.2 בדרך כלל מן הראוי לשמור על המועדים המדוייקים של העיסקאות בטיפול החשבונאי ברכישת ההשקעה בחברה בת ובמכירת השקעה בחברה בת במהלך התקופה המדווחת, דהיינו:

א. ברכישת השקעה בחברה בת - להתחיל באיחוד דוח רווח או הפסד שלה החל ממועד הרכישה. מועד הרכישה אינו בהכרח התאריך הנקוב במסמכים הפורמליים הקשורים ברכישה אלא התאריך של העברת השליטה בפועל בחברה הבת.

ב. במכירת השקעה בחברה בת - להפסיק את איחוד דוח רווח או הפסד החל ממועד העברת השליטה בפועל.

2.10.3 בהעדר נתונים מלאים, ניתן מטעמי נוחות לאחד את תוצאות פעולותיה של חברה בת שההשקעה בה נרכשה במהלך התקופה המדווחת או לחדול מלאחד את תוצאות פעולותיה של חברה בת שההשקעה בה מומשה במהלך התקופה המדווחת מתחילת אותה תקופה או מתחילת התקופה שלאחריה על-פי המועד הקרוב יותר למועד הרכישה או המימוש בפועל של ההשקעה.

אם כתוצאה מדרך טיפול זו שונה חלקה של החברה האם בתוצאות פעולותיה של החברה הבת במידה מהותית מהחלק כאמור המחושב על פי המועדים המדוייקים של הרכישה או המימוש של ההשקעה, ההפרש הנובע מכך יטופל לפי בסיס השווי המאזני.

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

2.10.4 אין לאחד למפרע בדרך של הצגה מחדש (RESTATEMENT) דוחות כספיים של חברות בנות שהשליטה בהן נרכשה בתקופה המדווחת.

2.10.5 אין לבטל למפרע בדרך של הצגה מחדש (RESTATEMENT) איחוד דוחות כספיים של חברות בנות שהשליטה בהן נפסקה בתקופה המדווחת.

2.10.6 הגמישות בקביעת מועדי התחלת האיחוד של דוח רווח או הפסד של חברה בת שנרכשה במהלך התקופה המדווחת או הפסקת האיחוד של דוח רווח או הפסד של חברה בת שנמכרה במהלך התקופה המדווחת מוסברת על רקע השכיחות ההולכת וגוברת של עריכת דוחות כספיים רבעוניים מצד אחד ובעיית הזמינות של דוחות כספיים של חברה בת הערוכים למועד המדויק של רכישה או מכירה של ההשקעה בחברה הבת מצד שני.

2.10.7 התוצאה הכוללת על שני מרכיביה - מרכיב תוצאות הפעולות עד מועד מכירת ההשקעה בחברה בת ומרכיב רווח הון או הפסד הון מהמכירה - אינה מושפעת ממועד הפסקת האיחוד של דוח רווח או הפסד של החברה הבת.

2.10.8³⁷ במכירת השקעה בחברה בת, המהווה פעילות שהופסקה, כהגדרתה בתקן חשבונאות מספר 38 נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, יחולו הכללים באותו התקן.

2.11 שינויים בשיעורי ההחזקה

2.11.1 עיסקאות הוניות שלאחר מועד רכישת ההשקעה בחברה בת עשויות להשפיע על החלק היחסי של החברה האם לעומת חלק המיעוט באותה חברה. עיסקאות אלה כוללות רכישת מניות נוספות בחברה הבת על ידי החברה האם, מכירת ההחזקות של חברה אם בחברה בת במלואן או בחלקן או הנפקת מניות על ידי חברה בת לצד שלישי.

³⁷ תוקן על ידי סעיף 50 לתקן חשבונאות מספר 8 בתחילה מ-1.1.2002 ועל ידי סעיף 52(ב) לתקן חשבונאות מספר 38 בתחילה מ-1.1.2017.

2.11.2 רכישה נוספת של מניות בחברה הבת על ידי החברה האם מחייבת עריכת השוואה בין שוויים הנאות של הנכסים המזוהים בניכוי שוויין הנאות של ההתחייבויות המזוהות לעומת עלות ההשקעה, לצורך קביעת המוניטין. חישוב המוניטין כאמור ייערך לגבי כל רכישת מניות בחברה בת בנפרד.

2.11.3² מכירת החזקותיה של החברה האם בחברה הבת במלואן או בחלקן או הנפקת מניות על ידי חברה בת לצד שלישי, מקטינות את חלקה של החברה האם בחברה הבת ומגדילות את חלק המיעוט באותה חברה בת. הטיפול החשבונאי מחייב חישוב הערך בספרים של המניות שנמכרו או חישוב חלקה של החברה האם בחברה הבת לאחר ההנפקה לצד שלישי, לצורך קביעת הרווח או ההפסד ממימוש ההשקעה בחברה בת.

2.11.4³ ההוראות בדבר הטיפול החשבונאי ברווח או הפסד הנובע מהנפקת מניות על ידי החברה הבת לצד שלישי, מימוש אופציות של החברה הבת על ידי צד שלישי או המרה של התחייבויות הניתנות להמרה של החברה הבת על ידי צד שלישי כלולות בגילוי דעת 68 (סעיף 28).

2.12 זכויות המיעוט

2.12.1 יש הסבורים שיש לחשב את זכויות המיעוט בהון העצמי של חברה בת על בסיס שוויים הפנקסי (BOOK VALUE) של הנכסים וההתחייבויות בספרי החברה הבת. הסיבה לכך היא שעיסקת הרכישה של מרבית המניות של החברה הבת על ידי החברה האם הוא ארוע אקסוגני מבחינת המיעוט.

2.12.2 אחרים סבורים כי חלק המיעוט בהון העצמי של חברה בת יחושב תמיד על בסיס שוויים הנאות (FAIR VALUE) של הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת. הסיבה לכך היא הרצון להבטיח בסיס הערכה אחיד של הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת

² תוקן על ידי סעיף 52(ג) לתקן חשבונאות מספר 38 בתחילה מ-2017.1.1.
³ תוקן על ידי סעיף 110(א) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

מנקודת ראותם של כלל בעלי מניותיה - החברה האם ובעלי המניות החיצוניים גם יחד.

2.12.3 הלשכה מאמצת את הגישה המובאת בסעיף 2.12.1 לעיל.

2.12.4 המיעוט ישא בדרך כלל בחלקו היחסי בהפסדים של חברה בת רק בגבולות חלקו היחסי בהון העצמי של החברה הבת. זקיפת הפסדים העולים על חלקו של המיעוט בהון העצמי של החברה הבת תביא בהכרח להיווצרות יתרת חובה שאינה ניתנת להשבה. זקיפת הפסדים העולים על חלקו של המיעוט בהון העצמי של החברה הבת מותנית בקיום מחויבות של המיעוט לשאת בהפסדים העולים על חלקו בהון העצמי.

מחויבות כזו יכולה להתבטא במתן ערבויות על ידי המיעוט להתחייבויות החיצוניות של החברה הבת או באפשרות קיזוז חלקו של המיעוט בהפסדי החברה הבת מהלוואות שניתנו על ידי המיעוט לחברה הבת. בהעדר מחויבות כזו ייזקף עודף ההפסדים המתייחס למיעוט על חלקו בהון העצמי לחובת חלקה של החברה האם, בהיותה מחזיקה במרבית מניותיה של החברה הבת.

אם לאחר מכן החברה הבת תחל להפיק רווחים - רווחים אלה ייזקפו במלואם לזכותה של החברה האם עד אשר יכוסה במלואו חלק המיעוט בהפסדים שנוקף לחובת החברה האם.

2.12.5 זכויות המיעוט בחברות בנות שאוחדו יוצגו בסעיף נפרד בדוח על המצב הכספי המאוחד בסכום אחד, בין ההתחייבויות לבין ההון העצמי.

2.12.6 חלקו של המיעוט ברווח הנקי (הפסד) לתקופה המדווחת יוצג בדוח רווח או הפסד המאוחד בסכום אחד, כניכוי מהרווח (ההפסד) שלאחר המסים על ההכנסה ולאחר החלק ברווחי חברות מוחזקות על בסיס שווי מאזני.

2.12.7^ט [בוטל]

2.13 החזקה הדדית של ניירות ערך

2.13.1^ט [בוטל]

2.13.2 החזקה הדדית של מניות

2.13.2.1^ט החזקה הדדית של מניות קיימת כאשר חברה בת מחזיקה במניות של החברה האם. קיימות שתי דרכים תיאורטיות לטיפול חשבונאי בהחזקה הדדית של מניות.

2.13.2.2^ח שיטת החלוקה המסורתית - TRADITIONAL ALLOCATION METHOD
הרווחים המצרפיים של החברה האם והחברה הבת מתחלקים בין בעלי המניות של החברה האם לבין בעלי מניות המיעוט בחברה הבת. גישה זו גורסת שלמיעוט בחברה הבת חלק ברווחי החברה האם בתוקף החזקתו העקיפה במניות החברה האם. הגישה ניתנת ליישום באמצעות פתרונות מתמטיים.

2.13.2.3 שיטת "מניות אוצר" - TREASURY STOCK METHOD
למיעוט בחברה הבת חלק ברווחי החברה הבת בלבד. הרווחים המצרפיים של החברה האם והחברה הבת, בניכוי חלק המיעוט ברווחי החברה הבת, מיוחסים לחברה האם. העובדה שבעלי מניות המיעוט בחברה הבת הינם בעלי מניות עקיפים בחברה האם נחשבת כבלתי רלבנטית. החזקת מניות החברה

^ט בוטל על ידי סעיף 58 לתקן חשבונאות מספר 35 וסעיף 120 לתקן חשבונאות מספר 34 בתחילה מ-2014.1.1.

^{טז} בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

^ז תוקן על ידי סעיף 110(ג) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

^ח תוקן על ידי סעיף 110(ד) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

האם על ידי החברה הבת שוות-ערך במהותה להחזיק מניות החברה האם על ידי החברה האם עצמה. החברה הבת נחשבת כסוכן (AGENT) של החברה האם המחזיק את מניותיה לטובתה ובעבורה.

2.13.2.4^ט החזקה הדדית של מניות בקבוצת חברות תטופל בשיטת "מניות אוצר".

2.13.2.5^כ ההון העצמי המאוחד במקרה של החזקה הדדית לפי שיטת "מניות אוצר" יהיה סכום ההון העצמי של החברה האם, בתוספת חלקה ברווחים ובקרנות של החברה הבת שלאחר מועד רכישת השליטה בה, בניכוי העלות המותאמת של מניות החברה האם המוחזקות על ידי החברה הבת.

2.13.2.6^{כב} [בוטל]

2.13.3^{כג} החזקה הדדית של אגרות חוב

לצורך גילוי דעת זה, החזקה הדדית של אגרות חוב מתקיימת כאשר חברה אחת בקבוצה (להלן - חברה משקיעה) מחזיקה ניירות ערך כאלה שהונפקו על ידי חברה אחרת בקבוצה (להלן - חברה מנפיקה), כתוצאה מרכישתם במישרין מאותה חברה או מגורמים חיצוניים בשוק הפתוח או בבורסה.

2.13.3.1 איחוד הדוחות הכספיים מחייב ביטול מאזני של ההשקעה באגרות החוב בחברה המשקיעה כנגד ההתחייבות בגין אגרות החוב, לאחר ניכוי החלק היחסי המתאים של הוצאות הנפקה נדחות וניכיון או בתוספת פרמיה (להלן - הסכום הפנקסי של ההתחייבות)

^ט תוקן על ידי סעיף 110(ה) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.
^כ תוקן על ידי סעיף 110(ו) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.
^{כא} בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.
^{כב} תוקן על ידי סעיף 110(ז) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

בחברה המנפיקה וביטול תוצאתי של הכנסות המימון בחברה המשקיעה כנגד הוצאות המימון בחברה המנפיקה.

2.13.3.2 אם אגרות החוב נרכשו על ידי החברה המשקיעה בשוק הפתוח, נוצרים בדרך כלל הפרשים בין סכום ההשקעה בדוח על המצב הכספי של החברה המשקיעה לבין הסכום הפנקסי של ההתחייבויות בדוח על המצב הכספי של החברה המנפיקה.

2.13.3.3 מאחר שמשמעותה הכלכלית של רכישה בין-חברתית של אגרות חוב היא פדיון המוקדם של אגרות החוב שנרכשו, ייזקף ההפרש שבין עלות רכישתן על ידי החברה המשקיעה לבין סכומה הפנקסי של ההתחייבות בחברה המנפיקה, לדוח רווח או הפסד המאוחד כפריט נפרד במסגרת סעיף המימון בתקופה שבה בוצעה הרכישה.

2.13.3.4 קיימות גישות שונות לגבי אופן פיצול ההפרש האמור בין החברה האם לבין המיעוט בחברה הבת במקרים שבהם החברה המשקיעה ו/או החברה המנפיקה אינן בבעלות מלאה של החברה האם. גישות אלה הן כדלהלן:

א. הרווח או ההפסד מיוחסים במלואם לחברה המנפיקה:

העילה להיווצרות הרווח או ההפסד מהפדיון המוקדם קשורה בחברה המנפיקה בלבד. מעמדה של החברה המשקיעה היא של סוכן בלבד של החברה המנפיקה הפועלת בשמה, לטובתה ובעבורה. הרווח או ההפסד מהפדיון המוקדם משקפים מבחינה כלכלית את התנודות החלות בשיעורי הריבית הנהוגים בשוק בין

מועד הנפקתן של אגרות החוב לבין מועד רכישתן בשוק הפתוח.

ב. הרווח או ההפסד מיוחסים במלואם לחברה המשקיעה:

החברה המשקיעה הקצתה משאבים ברכישת אגרות החוב בשוק הפתוח, ולכן הרווח או ההפסד הנובע מהפדיון המוקדם מהווה תשואה בגין השקעה של החברה המשקיעה.

ג. הרווח או ההפסד מיוחסים במלואם לחברה האם:

היוזמה לרכישה של אגרות החוב הבין-חברתיות והרווח שנוצר הפדיון המוקדם הוא של החברה האם. המיעוט אינו מושפע מהעסקה הבין-חברתית, ולכן מלוא תוצאותיה חלות על החברה האם בלבד.

ד. הרווח או ההפסד מיוחסים לחברה המנפיקה ולחברה המשקיעה גם יחד:

הרווח או ההפסד הנובע מההפרש שבין שוויין הנקוב (כולל הפרשי הצמדה) של אגרות החוב לבין עלות הרכישה מיוחס לחברה המשקיעה. הרווח או ההפסד הנובע מההפרש שבין שווייה הנקוב של אגרת החוב לבין סכומה הפנקסי של ההתחייבות מיוחס לחברה המנפיקה.

ה. הלשכה מאמצת גישה אי לעיל, מכיוון שלנוכח העובדה שהחברה המשקיעה רוכשת את אגרות החוב בשוק המשני, התשואה לפדיון תואמת את שיעורי הריבית במשק בעת הרכישה. לפיכך, אין עילה להיווצרות רווח או הפסד כתוצאה מרכישת אגרות החוב בחברה

המשקיעה. לעומת זאת, מנקודת הראות של החברה המנפיקה, הרווח או ההפסד משקף את השינוי שחל בשיעורי הריבית במשק ממועד הנפקת אגרות החוב ועד מועד רכישתן בשוק המשני. מסיבה זו, ייחוס הרווח או ההפסד לחברה המנפיקה בדוחות הכספיים המאוחדים מביא לתוצאה זהה לזו שהיתה מתקבלת בחברה המנפיקה לו רכשה את אגרות החוב שלה בעצמה.

2.13.3.5^{כג} [בוטל]

2.13.4^{כג} [בוטל]

2.13.5^{כג} [בוטל]

2.14 היוון רווחים

2.14.1 יש הסבורים כי היוון רווחים על ידי חברות בנות לצורכי הנפקת מניות הטבה אינו טעון היוון מקביל בדוחות הכספיים המאוחדים. גישה זו מתבססת על ההנחה שהדוחות הכספיים המאוחדים נועדו לשקף יחסים כספיים שבין קבוצת החברות שהיא היחידה המדווחת לבין גורמים חיצוניים ולא נועדו לשקף יחסים כספיים פנימיים בין החברה האם לבין החברות הבנות שלה. בהתאם לכך, ההיוון היחיד שמוצדק לשקפו בדוחות הכספיים המאוחדים הוא היוון הרווחים המיועדים להנפקת מניות הטבה לבעלי מניותיה של החברה האם. גישה זו מעוגנת בפירסומים מקצועיים מחייבים בארצות הברית ובקנדה.

יתר על כן, יתרת הרווח המאוחד הכלולה בדוחות הכספיים המאוחדים אמורה לשקף את מלוא הרווח שנצבר של החברה האם בתוספת הרווחים שנצברו של החברות הבנות לאחר מועד רכישת

^{כג} בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

השליטה בהן על ידי החברה האם. יתרה זו אינה מושפעת מהיוון רווחים על ידי החברות הבנות. יתרת הרווח המאוחד אינה מתיימרת לשקף את סכום הרווחים הניתנים לחלוקה כדיבידנד במזומן. לבעיית זמינותה של יתרת הרווח המאוחד כמקור לחלוקת דיבידנד במזומן על ידי החברה האם היבטים משפטיים וכלכליים החורגים מעבר להיבטים החשבונאיים שהם מעניינו ותחום טיפולו של גילוי דעת זה.

2.14.2 לעומת זאת, קיימת גישה שונה לפיה היוון הרווחים על ידי החברות הבנות חייב להשתקף בדוחות הכספיים המאוחדים. המצדדים בגישה זו סבורים שרווחים שהונו על ידי החברות הבנות אינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד במזומנים ועובדה זו חייבת למצוא את ביטויה המפורש בדוחות הכספיים המאוחדים. גישה זו מעוגנת בפירסומים מקצועיים מחייבים באנגליה.

2.14.3 הלשכה מאמצת את הגישה המפורטת בסעיף 2.14.1 לעיל.

2.15 נוהלי האיחוד

תהליך איחוד דוחות כספיים הוא ביסודו חיבור אריתמטי של פריטים זהים - נכסים, התחייבויות, הוצאות וההכנסות - הכלולים בדוחות הכספיים של החברה האם עם אלה הכלולים בדוחותיהן הכספיים של החברות הבנות שלה. תהליך זה מלווה בהכרח בביטול של פריטים בין-חברתיים הדדיים שמטרתה למנוע ניפוח וכפילויות בהצגת הנכסים, ההתחייבויות, ההוצאות וההכנסות, כאמור בסעיף 2.9 לעיל.

הצעדים העיקריים הננקטים במהלך האיחוד הם כדלהלן:

- א. ביטול של יתרת חשבון ההשקעה בחברה האם כנגד ההון העצמי (הון מניות, קרנות הון ויתרת רווח או הפסד) בחברה הבת תוך התחשבות במוניטין.
- ב. ביטול מלא של יתרות בין-חברתיות ועיסקאות בין-חברתיות, כגון: חשבונות חייבים וזכאים (חו"ז),

הלוואות, מכירות, הכנסות אחרות, עלויות, הוצאות, דיבידנדים וכיוצא באלה.

ג. ביטול מלא של רווחים ו/או הפסדים בלתי ממומשים הנובעים מעסקאות בין-חברתיות הכלולים בסכומיהם הפנקסיים של נכסים, כגון מלאי ורכוש קבוע.

ד. יצירת מסים נדחים בגין הפרשי העיתוי הנובעים מביטול רווחים בלתי ממומשים שמקורם בעסקאות בין-חברתיות כאמור בסעיף 2.16.2 להלן.

ה. קביעת חלק המיעוט ברווח הנקי של החברות הבנות שאוחדו לתקופה המדווחת וניכוי מהרווח הנקי הכולל של הקבוצה במטרה להגיע לרווח הנקי במאוחד המייצג את חלקם של בעלי המניות של החברה האם ברווח הנקי.

ו. קביעת חלק המיעוט בהון העצמי של החברות הבנות שאוחדו.

2.16 מסים על ההכנסה

2.16.1^{כד} הטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה יהיה בהתאם לתקן חשבונאות מספר 19, מסים על ההכנסה.

2.16.2 מסים על ההכנסה ששולמו בגין רווחים שטרם מומשו ואשר נובעים מעסקאות בין-חברתיות של מכירת מלאי או נכסים קבועים טעונים דחיה. בהתאם לכך יוצגו מסים אלה כנכסים, שוטפים או בלתי שוטפים, לפי העניין, בדוח על המצב הכספי המאוחד. מימושם של מסים נדחים אלה יחול בד בבד עם מימוש הרווחים הבין-חברתיים בדרך של מכירת המלאי או פחת הרכוש הקבוע.

2.16.3^{כה} [בוטל]

^{כד} תוקן על ידי סעיף 102(ג) לתקן חשבונאות מספר 19 בתחילה מ-2005.1.1.
^{כה} בוטל על ידי סעיף 102(ד) לתקן חשבונאות מספר 19 בתחילה מ-2005.1.1.

2.17 מדיניות חשבונאית אחידה

עריכת דוחות כספיים מאוחדים מחייבת, בדרך כלל, יישום מדיניות חשבונאית אחידה על ידי החברה האם והחברות הבנות שלה לגבי עיסקאות ואירועים זהים בנסיבות דומות. מדיניות חשבונאית אחידה היא תנאי הכרחי להבטחת משמעותיותם של הדוחות הכספיים המאוחדים. מסיבה זו יש לכלול במהלך איחוד הדוחות הכספיים תאומים המתחייבים במקרים שבהם חברה בת כלשהי בקבוצת החברות נוקטת מדיניות חשבונאית השונה מזו של החברות האחרות. אין הכרח לכלול תאומים כאמור כשהשוני במדיניות החשבונאית מוצדק מבחינה אובייקטיבית בתוקף הנסיבות. מקרים כאלה טעונים הנמקה וגילוי מלא במסגרת הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים.

2.18 דוחות כספיים משולבים

דוחות כספיים משולבים (COMBINED FINANCIAL STATEMENTS) נבדלים מדוחות כספיים מאוחדים (CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS) בכך שהם אינם כוללים את הדוחות הכספיים של החברה האם. דוחות כספיים משולבים נערכים בנסיבות כלהלן:

- א. כשמספר חברות נשלטות על ידי גורם אחד שהוא בדרך כלל יחיד ולא חברה בע"מ;
 - ב. כשמספר חברות מנוהלות על ידי גורם אחד;
 - ג. כשנדרשת הצגה של מצב כספי, תוצאות פעולות ותזרימי מוזמנים של חלק מהחברות הבנות או של כל החברות הבנות שבקבוצת חברות ללא הדוחות הכספיים של החברה האם.
- נוהלי השילוב של הדוחות הכספיים דומים ביסודם לנוהלי איחוד הדוחות הכספיים.

3. המלצות

3.1 התנאים והסייגים לאיחוד דוחות כספיים

- 3.1.1 חברה אם חייבת לערוך דוחות כספיים מאוחדים.

3.1.2 תנאי מוקדם והכרחי לאיחוד דוחות כספיים הוא קיום שליטה של החברה האם בחברות בנות.

3.1.3¹² אין לערוך דוחות כספיים מאוחדים כשהשליטה של החברה האם בחברות הבנות היא מסוייגת כמפורט בסעיף 2.4.1(א-ג) או כאשר החברה האם היא ישות השקעה הנדרשת בהתאם לתקן חשבונאות מספר 37 למדוד את החברות הבנות שלה בשווי הוגן.

3.1.4 חברה בבעלות מלאה של חברה אחרת אינה חייבת לערוך דוחות כספיים מאוחדים אלא אם כן היא נדרשת לכך בתוקף הוראות חוקיות.

3.1.5 אין לאחד דוחות כספיים של חברה בת שבה 75% או יותר מהמניות המקנות חלק ברווחים מוחזקות על ידי בעלי מניות חיצוניים.

3.1.6 קיום שוני מכריע במהות העסקים של החברה הבת לעומת מהות עסקיהן של החברות האחרות שבקבוצת החברות אינו מצדיק הימנעות מאיחוד דוחותיה הכספיים.

יישומו של כלל זה לגבי תאגידי בנקאיים וחברות ביטוח טעון תאום מוקדם עם הרשויות המפקחות על גופים אלה.

3.2 חברות מוחזקות בשליטה משותפת

דוחותיהן הכספיים של חברות מוחזקות שמקויימת בהן שליטה משותפת, כמוגדר בסעיף 2.6 לעיל, יטופלו לפי שיטת האיחוד היחסי כאמור בסעיף 2.6.5.

3.3 שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה הבת

3.3.1 תאריכי הדוחות הכספיים של החברה האם ושל החברות הבנות שלה צריכים להיות זהים, למעט מקרים חריגים כמפורט להלן:

¹² תוקן על ידי סעיף 28(ב) לתקן חשבונאות מספר 37 בתחילה מ-2017.1.1.

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

3.3.2 במקרים חריגים ניתן לאחד דוחות כספיים של חברה בת הערוכים למועד שונה מזה של החברה האם בהתקיים שני התנאים הבאים גם יחד:

א. החברה הבת רשומה ופועלת במדינת חוץ שחוקיה מחייבים עריכת דוחות כספיים לתאריך השונה מזה של החברה האם;

ב. הדוחות הכספיים של החברה הבת ערוכים לתאריך המקדים את תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם ופער הזמן ביניהם אינו עולה על שלושה חודשים. פער זמן העולה על שלושה חודשים מונע לחלוטין אפשרות של איחוד דוחות כספיים של החברה האם עם אלה של החברה הבת. מסיבה זו נדרשת במקרה זה הכנת דוחות כספיים מיוחדים על ידי החברה הבת הערוכים לתאריך הזהה לתאריך הדוחות הכספיים של החברה האם, כדי לאפשר את איחודם.

3.3.3 איחוד דוחות כספיים בעת קיום שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה הבת מחייב טיפול באירועים מסוימים שהתרחשו בפער הזמן כדלהלן:

א. יובאו בחשבון פריטים תוצאתיים מיוחדים;

ב. יובאו בחשבון הפסדים שוטפים חריגים ואולם לא יובאו בחשבון רווחים כלשהם והפסדים שוטפים שאינם חריגים;

ג. יינתן ביטוי לתנועות הוניות (השקעות בהון מניות, דיבידנדים וכיו"ב);

ד. יובאו בחשבון עיסקאות בין-חברתיות חריגות והן ינותחו ויוצגו בהתאם למהותן.

3.4 מוניטין

3.4.1^כ עודף עלות הרכישה של השקעה בחברה בת על חלקה של החברה האם בשוויים הנאות של נכסיה המזוהים (לרבות נכסים בלתי מוחשיים) בניכוי שוויין הנאות של התחייבויותיה המזוהות (לאחר ייחוס מסים כאמור בסעיף 2.8.12 להלן) במועד הרכישה הוא מוניטין הנובע מרכישת השקעה בחברה הבת. מוניטין זה ייכלל כנכס בדוח על המצב הכספי המאוחד.

3.4.2 בקביעת שוויים הנאות של הנכסים בניכוי ההתחייבויות המזוהים של החברה הבת במועד הרכישה יובאו בחשבון מסים נדחים הנובעים מהפרשים זמניים המחייבים ייחוס מסים כמפורט בסעיף 2.8.12.

3.4.3^כ [בוטל]

3.4.4^כ [בוטל]

3.4.5^כ [בוטל]

3.4.6^כ [בוטל]

3.4.7^כ מוניטין הכלול בדוחות על המצב הכספי של חברות בנות בעת רכישת השליטה בהן על ידי החברה האם והנובע מרכישותיהן הקודמות של חברות בנות, אינו נחשב לנכס מזוהה והחלק היחסי שנרכש על ידי החברה האם יבוטל במהלך קביעת המוניטין הנובע מרכישת השקעה בחברה הבת.

3.4.8 בקביעת שוויים הנאות של הנכסים וההתחייבויות המזוהים לצורך חישוב המוניטין יש להביא בחשבון גם התחייבויות תלויות שהובאו בחשבון בהסכם רכישת השקעה בחברה הבת. הפרשים

^כ תוקן על ידי סעיף 34(ד) לתקן חשבונאות מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

^כ בוטל על ידי סעיף 34(ב) לתקן חשבונאות מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

^כ תוקן על ידי סעיף 9(6) בג"ד 59.

שיתבררו בעתיד במהלך סילוק ההתחייבויות התלויות בסכומים השונים מאלה שהובאו בחשבון לצורך חישוב המוניטין במועד רכישת ההשקעה בחברה הבת יטופלו בהתאם לאמור בסעיף 2.8.9 לעיל.

3.4.9^ל הפרשים זמניים הניתנים לניכוי והפסדים להעברה של החברה הבת במועד רכישת ההשקעה בה מחייבים הכרה בנכס מסים נדחים בהתאם לתקן חשבונאות מספר 19, *מסים על ההכנסה*.

3.5 ביטול עיסקאות ויתרות בין-חברתיות

3.5.1 בדוחות הכספיים המאוחדים יבוטלו במלואן יתרות מאזניות בין-חברתיות ועיסקאות בין-חברתיות.

3.5.2 רווחים או הפסדים הנובעים מעיסקאות בין-חברתיות טעונים ביטול עד אשר הנכסים ששימשו נשוא עיסקאות אלה יימכרו לגורמים חיצוניים או יופחתו במלואם, למעט האמור ב-3.5.5 להלן.

3.5.3 הרווח הבין-חברתי הטעון ביטול הוא הרווח הגולמי.

3.5.4 הרווח שלא מומש יבוטל במלואו בדרך המתוארת בסעיף 2.9.5 לעיל.

3.5.5^{לא} אין לבטל הפסדים המייצגים ירידת ערך בערכם של הנכסים הלא כספיים ששימשו נשוא העיסקאות הבין-חברתיות.

3.5.6 אין לבטל רווחים שמקורם בעיסקאות שנקשרו בטרם הפכו החברות לחברות הקבוצה בשליטת החברה האם.

^ל תוקן על ידי סעיף 34(ה) לתקן חשבונאות מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

^{לא} תוקן על ידי סעיף 124(ה) לתקן חשבונאות מספר 15 בתחילה מ-1.1.2003.

3.6 הדיווח על תוצאות הפעולות לרגל רכישת השקעה בחברה בת ולרגל מכירת השקעה בחברה בת

3.6.1 רכישת השקעה בחברה בת ומכירת השקעה בחברה בת במהלך התקופה המדווחת מחייבת בדרך כלל התחלת האיחוד של דוח רווח או הפסד או הפסקתו במועד המדויק של הרכישה או המכירה. ברם, בהעדר נתונים מלאים, ניתן מטעמי נוחות לאחד את תוצאות פעולותיה של חברה בת שהשקעה בה נרכשה במהלך התקופה המדווחת או לחדול מלאחד את תוצאות פעולותיה של חברה בת שהשקעה בה מומשה במהלך התקופה המדווחת, מתחילת אותה תקופה או מתחילת התקופה שלאחריה על-פי המועד הקרוב יותר למועד הרכישה או המימוש בפועל של ההשקעה.

אם כתוצאה מדרך טיפול זו שונה חלקה של החברה האם בתוצאות פעולותיה של החברה הבת במידה מהותית מהחלק כאמור המחושב על-פי המועדים המדויקים של הרכישה או המימוש של ההשקעה, ההפרש הנובע מכך יטופל בשיטת השווי המאזני.

3.6.2 אין לאחד למפרע בדרך של הצגה מחדש (RESTATEMENT) דוחות כספיים של חברות בנות שהשליטה בהן נרכשה בתקופה המדווחת.

3.6.3 אין לבטל למפרע בדרך של הצגה מחדש (RESTATEMENT) איחוד דוחות כספיים של חברות בנות שהשליטה בהן נפסקה בתקופה המדווחת.

3.6.4^ב במכירת השקעה בחברה בת, המהווה פעילות שהופסקה, כהגדרתה בתקן חשבונאות מספר 38 נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, יחולו הכללים באותו התקן.

^ב תוקן על ידי סעיף 50 לתקן חשבונאות מספר 8 בתחילה מ-2002.1.1, תוקן על ידי סעיף 52 (ד) לתקן חשבונאות מספר 38 בתחילה מ-2017.1.1 ותוקן על ידי סעיף 120 לתקן חשבונאות מספר 34, כפי שתוקן על ידי שיפור תקנים קיימים 2017(א)-תקינה ישראלית.

פריט זה יכונה "תוצאות פעולות שהופסקו" והוא ימוקם בדוח רווח או הפסד המאוחד אחרי הרווח לאחר מסים על ההכנסה.

בדוח רווח או הפסד המאוחד יסווגו מחדש מספרי השוואה לתקופה הקודמת. התוצאות מפעולות שהופסקו יופרדו מהתוצאות מפעולות נמשכות.

3.7 שינויים בשיעורי ההחזקה

3.7.1 כאשר ההשקעה בחברה בת נרכשת בחלקים ייקבע המוניטין לגבי כל רכישה בנפרד, אולם רכישות חלקיות שנעשו עד אשר שיעור ההחזקה של החברה האם הגיע לראשונה ל-25% מההון המונפק של החברה הבת יובאו בחשבון כאילו נעשו ביום שבו עלתה ההשקעה לראשונה על השיעור האמור.

3.7.2 מכירת החזקותיה של החברה האם בחברה הבת במלואן, או בחלקן או הנפקת מניות על ידי חברה בת לצד שלישי, מחייבות חישוב הערך בספרים של המניות שמומשו או חישוב חלקה של החברה האם בחברה הבת לאחר ההנפקה לצד שלישי, לצורך קביעת הרווח או הפסד ממימוש ההשקעה בחברה בת.

3.7.3^ג ההוראות בדבר הטיפול החשבונאי ברווח או הפסד הנובע מהנפקת מניות על ידי החברה הבת לצד שלישי, מימוש אופציות של החברה הבת על ידי צד שלישי או המרה של התחייבויות הניתנות להמרה של החברה הבת על ידי צד שלישי כלולות בגילוי דעת 68 (סעיף 28).

3.8 זכויות המיעוט

3.8.1 זכויות המיעוט בהון העצמי של חברה בת שאוחדה יחושבו על בסיס שוויים הפנקסי של הנכסים וההתחייבויות בספרי החברה הבת.

^ג תוקן על ידי סעיף 110(ח) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

3.8.2 המיעוט ישא בחלקו בהפסדים של חברה בת רק בגבולות חלקו היחסי בהונה העצמי. עודף ההפסדים המתייחס למיעוט על חלקו בהון העצמי של החברה הבת ייזקף לחובת חלקה של החברה האם.

3.8.3 קיום מחויבות של המיעוט להתחייבויותיה של החברה הבת בדרך של מתן ערבויות או הלוואות בעלים וכדומה מאפשר זקיפת הפסדים לחובת המיעוט העולים על חלקו בהון העצמי של החברה הבת בגבולות מחויבות זו.

3.8.4 זכויות המיעוט בחברות בנות שאוחדו יוצגו בסעיף נפרד בדוח על המצב הכספי המאוחד בסכום אחד, בין ההתחייבויות לבין ההון העצמי.

3.8.5 חלקו של המיעוט ברווח הנקי או בהפסד לתקופה המדווחת יוצג בדוח רווח או הפסד המאוחד בסכום אחד, כניכוי מהרווח שלאחר המסים על ההכנסה ולאחר החלק ברווחי חברות מוחזקות על בסיס שווי מאזני.

3.8.6^{לד} [בוטל]

3.9 החזקה הדדית של מניות

3.9.1 החזקה הדדית של מניות בקבוצת חברות תטופל בהתאם למפורט בסעיפים 2.13.2.4 ו-2.13.2.5.

3.9.2^{לה} [בוטל]

3.10 החזקה הדדית של אגרות חוב

3.10.1 איחוד הדוחות הכספיים מחייב ביטול מאזני של ההשקעה באגרות החוב בחברה המשקיעה כנגד "הסכום הפנקסי" של ההתחייבות בגין אגרות החוב (כמוגדר בסעיף 2.13.3.1) בחברה המנפיקה וביטול תוצאתי של הכנסות המימון בחברה המשקיעה כנגד הוצאות המימון בחברה המנפיקה.

^{לד} בוטל על ידי סעיף 120 לתקן חשבונאות מספר 34 בתחילה מ-2014.1.1.
^{לה} בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

3.10.2 ההפרש שבין עלות רכישתן של אגרות חוב בין-חברתיות על ידי החברה המשקיעה לבין סכומה של ההתחייבות בספרי החברה המנפיקה ייזקף לדוח רווח או הפסד המאוחד כפריט נפרד במסגרת סעיף המימון בתקופה שבה בוצעה הרכישה.

3.10.3 הרווח או ההפסד הנובע מרכישת אגרות חוב בין-חברתיות נחשבים במלואם רווח או הפסד של החברה שהנפיקה את אגרות החוב.

3.11^ל החזקה הדדית של ניירות ערך המירים

הטיפול יהיה בהתאם לסעיף 105 להוראות המעבר לתקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017), *מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה*.

3.12 היוון רווחים

3.12.1 היוון רווחים על ידי חברות בנות לצורכי הנפקת מניות הטבה אינו טעון היוון מקביל בדו"חות הכספיים המאוחדים.

3.12.2 ההיוון שיש לשקפו בדוחות הכספיים המאוחדים הוא היוון הרווחים המיועדים להנפקת מניות הטבה לבעלי המניות של החברה האם.

3.13 מסים על ההכנסה

3.13.1^ל הטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה יהיה בהתאם לתקן חשבונאות מספר 19, *מסים על ההכנסה*.

3.13.2^{לח} [בוטל]

3.13.3 מסים על ההכנסה ששולמו בגין רווחים שטרם מומשו ואשר נובעים מעסקאות בין-חברתיות של מכירת מלאי או רכוש קבוע יוצגו כנכסים, שוטפים

^ל תוקן על ידי סעיף 110(ט) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.
^{לז} תוקן על ידי סעיף 102(ו) לתקן חשבונאות מספר 19 בתחילה מ-2005.1.1.
^{לח} בוטל על ידי סעיף 102(ז) לתקן חשבונאות מספר 19 בתחילה מ-2005.1.1.

או בלתי שוטפים, לפי העניין, בדוח על המצב הכספי המאוחד. מימוש של מסים נידחים אלה יחול בד בבד עם מימוש הרווחים הבין-חברתיים בדרך של מכירת המלאי או פחת הרכוש הקבוע.

3.13.4^ט [בוטל]

3.14 מדיניות חשבונאית אחידה

3.14.1 בדוחות כספיים מאוחדים תיושם, בדרך כלל, מדיניות חשבונאית אחידה על ידי החברה האם והחברות הבנות שלה לגבי עיסקאות ואירועים זהים בנסיבות דומות.

3.14.2 יש לכלול במהלך איחוד הדוחות הכספיים תאומים המתחייבים במקרים שבהם חברה בת כלשהי בקבוצת החברות נוקטת מדיניות חשבונאית השונה מזו של החברות האחרות.

3.14.3 אין הכרח לכלול תאומים כשהשוני במדיניות החשבונאית מוצדק מבחינה אובייקטיבית בתוקף הנסיבות. מקרים כאלה טעונים הנמקה וגילוי מלא במסגרת הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים.

3.15 גילוי

בדוחות כספיים מאוחדים יינתן גילוי, בין היתר, לפרטים הבאים:

- א. מדיניות איחוד הדוחות הכספיים;
- ב. רשימה של חברות בנות עיקריות, שאוחדו, כדלהלן:
שם החברה
שיעור ההחזקה:
במניות המקנות זכויות הצבעה
במניות המקנות חלק ברווחים
שם החברה האם של החברה הבת, לגבי חברות בנות שאינן מוחזקות במישרין על ידי החברה האם.

^ט בוטל על ידי סעיף 102(ז) לתקן חשבונאות מספר 19 בתחילה מ-2005.1.1.

ג. רשימה של חברות בנות שלא אוחדו, הסיבות להימנעות מאיחודן ודרך הכללת ההשקעה בהן בדוחות הכספיים המאוחדים.

ד. פרטים בדבר אופן הטיפול בדוחות כספיים של חברות בנות הערוכים לתאריך השונה מתאריך הדוחות הכספיים של החברה האם.

ה. פרטים בדבר סכומי הנכסים, סכומי המכירות וסכומי הרווח הנקי של חברות בנות שאוחדו לראשונה לרגל רכישת ההשקעה בהן בתקופה המדווחת ושל חברות בנות שהוצאו מהאיחוד לרגל מכירת ההשקעה בהן בתקופה המדווחת. כן יצויין סכום המוניטין שנוצר בעקבות רכישת ההשקעה כאמור.

ו. רשימת חברות מוחזקות בשליטה משותפת המטופלות בשיטת איחוד יחסי, בציון חלקה הכולל של החברה המחזיקה בסכומי הנכסים השוטפים, הנכסים שאינם שוטפים, ההתחייבויות השוטפות, ההתחייבויות לזמן ארוך, ההכנסות וההוצאות שלהן. חלק יחסי בהתחייבויות התלויות ובהתקשרויות של החברות המוחזקות בשליטה משותפת, או, מלוא ההתחייבויות התלויות וההתקשרויות של החברה המוחזקת בשליטה משותפת אם אחריותה של החברה המחזיקה בגינן הינה בלתי מוגבלת.

ז.¹⁰ [בוטל]

ח. פרטי ההגבלות (חוקיות, חוזיות או אחרות) החלות על חלוקת רווחים כדיבידנד במזומן על ידי החברות הבנות, בציון סכום הרווחים שחלוקתם מוגבלת כאמור.

4. תחילה והוראות מעבר

4.1 גילוי דעת זה יחול על דוחות כספיים הנערכים לתקופות המתחילות ב-1 בינואר, 1995 ואילך בכפיפות לאמור בסעיפים 4.2.2, 4.2.3 ו-4.2.4 להלן. עם זאת מעודדת הלשכה את יישומו המוקדם.

¹⁰ בוטל על ידי סעיף 34(ב) לתקן חשבונאות מספר 20 (מתוקן) בתחילה ת"ת 2006-1.1.

4.1.1^{מא} תקן חשבונאות מספר 37, שפורסם בחודש נובמבר 2015, תיקן את סעיפים 2.4.1 ו-3.1.3. ישות השקעה תיישם תיקונים אלה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2017 או לאחריה. אם ישות מיישמת את תקן חשבונאות מספר 37 לתקופה מוקדמת יותר, עליה ליישם תיקונים אלה לאותה תקופה מוקדמת.

4.1.2^{מב} תקן חשבונאות מספר 38, שפורסם בחודש יוני 2017, תיקן את סעיפים 2.6.3, 2.10.8, 2.11.3, 3.6.4 ו-3.7.2. ישות תיישם תיקונים אלה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2017 או לאחריה.

4.2 הוראות מעבר

4.2.1 המלצות הכלולות בגילוי דעת זה המחייבות איחוד מלא או איחוד יחסי של דוחות כספיים שאיחודם לא נתחייב בעבר או הפסקת איחוד דוחות כספיים שאיחודם נתחייב בעבר יחולו על מספרי ההשוואה בגין כל התקופות המדווחות.

4.2.2 ההמלצות הכלולות בגילוי דעת זה בדבר קביעת סכום המוניטין והפחתתו יחולו על השקעות בחברות בנות שיבוצעו החל מיום 1 בינואר, 1994 של גילוי דעת זה ולא ייושמו למפרע בגין השקעות בחברות בנות שבוצעו בעבר.

4.2.3^{מג} יתרת המוניטין בגין השקעות בחברות בנות שבוצעו בעבר תופחת החל מ-1 בינואר, 1994 בהתאם לשיעורים, מהסכום המקורי, הנגזרים מהאמור בסעיף 3.4.3 לעיל. בשום מקרה לא יקטן שיעור ההפחתה מהשיעור שננקט על ידי החברה לפני תחילת גילוי דעת זה.

4.2.4 ההמלצות הכלולות בגילוי דעת זה בדבר הדיווח על תוצאות הפעולות לרגל רכישת השקעה בחברה בת

^{מא} נוסף על ידי סעיף 28(ג) לתקן חשבונאות מספר 37 בתחילה מ-2017.1.1.
^{מב} נוסף על ידי סעיף 52(ו) לתקן חשבונאות מספר 38 בתחילה מ-2017.1.1.
^{מג} תוקן על ידי סעיף 9(10) בג"ד 59.

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

או לרגל מכירת השקעה בחברה בת במהלך התקופה המדווחת כמפורט בסעיף 3.6, יחולו על רכישה או מכירה של השקעות בחברות בנות שיבוצעו החל מיום 1 בינואר, 1994.

במקרים בהם הופסק יישום בסיס השווי המאזני בנסיבות בהן החברה המחזיקה לא צפתה המשך ההחזקה בהשקעה, יראו בהפסקה זו של יישום כאילו היתה מכירה לעניין סעיף 3.6 בגילוי דעת זה.

4.3-4.4 סעיפים אלו כללו שינויים בתקני חשבונאות אחרים.

נספח לגילוי דעת 57 - בוטל^{מד}

^{מד} בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-1.1.2006.

הדגמות הנוגעות ליישום גילוי דעת 57

I. מ ב א

הדגמות הנוגעות ליישום גילוי דעת 57 מיועדות להקל את היישום, אינן מהוות חלק מגילוי הדעת ואינן באות לגרוע מכל כלל שנקבע או להוסיף עליו.

II. רשימת ההדגמות⁽¹⁾

עמוד

255	1. הדגמה לחישוב מוניטין ברכישה של מלוא הבעלות והשליטה של חברה בת, כאשר עלות ההשקעה עולה על "השווי הנאות" של הנכסים, נטו
260	2. הדגמה לאופן הטיפול ברכישה של מלוא הבעלות והשליטה של חברה בת, כאשר "השווי הנאות" של הנכסים, נטו עולה על עלות ההשקעה
263	3. הדגמה לאופן הטיפול ברכישה של חלק ממניות חברה בת
267	4. הדגמה לאופן הטיפול ברכישת השקעה לשיעורין

⁽¹⁾ מותאמות לשקל חדש של חודש דצמבר 1993.

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

1. הדגמה לחישוב מוניטין ברכישה של מלוא הבעלות והשליטה של חברה בת, כאשר עלות ההשקעה עולה על "השווי הנאות" של הנכסים, נטו

1.1 נתונים

1.1.1 ביום 31 בדצמבר 1992 רכשה חברה א' את כל המניות של חברה ב' תמורת סך של 1,500 ש"ח. להלן הדוחות על המצב הכספי של חברה ב' ליום 31 בדצמבר 1993 ו-1992:

<u>31 בדצמבר</u>		
<u>1992</u>	<u>1993</u>	
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
200	800	מזומנים ושווי מזומנים
1,400	1,200	רכוש קבוע, נטו
(500)	(500)	הלוואה לזמן ארוך
(1,000)	(1,000)	הון מניות
<u>(100)</u>	<u>(500)</u>	
-, -	-, -	עודפים
====	====	

1.1.2 נתונים נוספים:

1.1.2.1 רכוש קבוע - מופחת בקו ישר עד ליום 31 בדצמבר 1999.

1.1.2.2 הלוואה לזמן ארוך - צמודה למדד המחירים לצרכן ונושאת ריבית בשיעור שנתי של 2% המשולמת בסוף כל שנה. קרן ההלוואה תיפדה בתשלום אחד ביום 31 בדצמבר 1995.

1.1.2.3 ליום הרכישה הוערכו "השווי הנאות" של הרכוש הקבוע של חברה ב' ב-1,540 ש"ח ושיעור הריבית השנתית לגבי התחייבויות ברמת סיכון ותקופת פירעון דומות להלוואה של חברה ב' ב-7%.

1.1.2.4 פעילותה של חברה א' הינה החזקה במניות חברה ב'. להלן הדוח על המצב הכספי של חברה א' ליום הרכישה:

<u>ש"ח</u>	
<u>1,500</u>	השקעה בחברה ב'
<u>(1,500)</u>	הון מניות

1.1.2.5 שיעור המס - 36%.

1.2 נדרש

דוחות על המצב הכספי של חברה א' - בנפרד ובמאוחד - לימים 31 בדצמבר 1993 ו-1992.

1.3 פתרון

1.3.1 חישוב המוניטין במועד הרכישה

<u>ש"ח</u>	
1,500	עלות ההשקעה

	בניכוי - "השווי הנאות" של הנכסים, נטו, של חברה ב':
200	מזומנים ושווי מזומנים
1,540	רכוש קבוע, נטו
(434)	הלוואה לזמן ארוך ^(*)
(74)	מסים נדחים ^(**)
<u>1,232</u>	

<u>268</u>	מוניטין

(*) "השווי הנאות" של הלוואה - על-פי הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים - מחושב לפי שיעור הריבית הנהוג לגבי התחייבויות ברמת סיכון ותקופת פירעון דומות:

$$\frac{500 \times 2\%}{1.07} + \frac{500 \times 2\%}{1.07^2} + \frac{500 \times 102\%}{1.07^2} = 434$$

(**) מסים נדחים - נובעים מהפרשים זמניים שבין "השווי הנאות" של הנכסים והתחייבויות לבין ערכם לצורכי מס (השווי הפנקסי בספרי חברה ב' הוא הבסיס לדווח לצורכי מס):

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

	<u>ש"ח</u>		<u>ש"ח</u>	
			1,540	בגין הרכוש הקבוע
			<u>1,400</u>	-- "שווי נאות"
				ווי פנקסי
50	= 36%	×	<u>140</u>	
				בגין ההלוואה --
			<u>(434)</u>	"שווי נאות"
			<u>(500)</u>	שווי פנקסי
24	= 36%	×	66	
			<u>74</u>	
			<u>206</u>	
<u>==</u>			<u>===</u>	

1.3.2 הנכסים וההתחייבויות של חברה ב' כפי שנכללים בדוחות על המצב הכספי שלה וכפי שייכללו בדוחות על המצב הכספי המאוחדים של חברה א':

1.3.2.1 ליום 31 בדצמבר 1992 :

		בדוח על המצב הכספי של חברה א'	עודף העלות	בדוח על המצב הכספי של חברה ב'	
		<u>א'</u>	<u>העלות</u>	<u>ב'</u>	
		<u>(3)</u>	<u>(2)</u>	<u>(1)</u>	
		<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
		200	-	200	מזומנים ושווי מזומנים
		1,540	140	1,400	רכוש קבוע, נטו
		268	268	-	מוניטין
		(434)	66	(500)	הלוואה לזמן ארוך
		<u>(74)</u>	<u>(74)</u>	<u>-</u>	מסים נדחים
		<u>1,500</u>	<u>400</u>	<u>1,100</u>	

- (1) שווי פנקסי ;
 (2) מייצג את ההפרשים בין "השווי הנאות" לבין השווי הפנקסי ;
 (3) "השווי הנאות".

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

1.3.2.2 ליום 31 בדצמבר 1993 :

בדוח על המצב הכספי המאוחד של חברה א' ש"ח	יתרת עודף העלות ש"ח	בדוח על המצב הכספי של חברה ב' ש"ח	הסברים	
800	--	800		מזומנים ושווי מזומנים
1,320	120	1,200	(1)	רכוש קבוע, נטו
214	214	----	(2)	מוניטין
(455)	45	(500)	(3)	הלוואה לזמן ארוך
(59)	(59)	----	(4)	מסים
<u>1,820</u> ^(כ)	<u>320</u>	<u>1,500</u>		

הסברים :

(1) "שווי נאות" של רכוש קבוע - מופחת במקביל להפחתתו בדוח על המצב הכספי של חברה ב':
= 1,320

$$1,540 \times 6/7$$

(2) מוניטין - מופחת על פני תקופה של 5 שנים : $214 \times 4/5 = 268$

(3) הלוואה לזמן ארוך - מוצגת בערכה הנוכחי בהתאם לריבית האפקטיבית לפיה הוערכה ההלוואה במועד הרכישה :

$$\frac{500 \times 2\%}{1.07} + \frac{500 \times 102\%}{1.07^2} = 455$$

(4) מסים נדחים - בהתאם ליתרת ההפרשים הזמניים :

$$(120 + 45) \times 36\% = 59$$

(5) סך הנכסים, נטו 1,820 מורכב מ- 1,500 + 320

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

1.3.3 הדוחות על המצב הכספי של חברה א':

<u>ה ח ב ר ה</u>		<u>מ א ו ח ד</u>		
<u>31 בדצמבר</u>		<u>31 בדצמבר</u>		
<u>1992</u>	<u>1993</u>	<u>1992</u>	<u>1993</u>	
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
--	--	200	800	מזומנים ושווי
1,500	1,820	--	--	מזומנים
--	--	1,540	1,320	השקעה בחברה ב'
--	--	268	214	רכוש קבוע, נטו
--	--	(434)	(455)	מוניטין
--	--	(74)	(59)	הלוואה לזמן ארוך
(1,500)	(1,500)	(1,500)	(1,500)	מסים נדחים
--	(320)	--	(320)	הון נדחים
--	--	--	--	עודפים
--	--	--	--	
====	====	====	====	

2. הדגמה לאופן הטיפול ברכישה של מלוא הבעלות והשליטה של חברה בת, כאשר "השווי הנאות" של הנכסים, נטו עולה על עלות ההשקעה

2.1 נתונים

הנתונים זהים לנתונים בהדגמה 1 דלעיל, פרט לכך שעלות הרכישה של מניות חברה ב' בהדגמה זו היא 1,000 ש"ח (במקום 1,500 ש"ח בהדגמה 1 לעיל).

2.2 פתרון

2.2.1 חישוב עודף "השווי הנאות" על עלות הרכישה במועד הרכישה:

<u>ש"ח</u>	
1,000	עלות ההשקעה
	בניכוי - "השווי הנאות"
	של הנכסים, נטו של חברה ב'
	(ראה סעיף 1.3.1 בהדגמה 1 לעיל)
<u>1,232</u>	
<u>(232)</u>	

הואיל ועלות ההשקעה נמוכה מ"שווי הנאות" של הנכסים, נטו של חברה ב'. לא יוצג מוניטין חיובי, ועודף "השווי הנאות" על עלות הרכישה בסך 232 ש"ח ינוכה מהנכסים הלא-כספיים של חברה ב' - הרכוש הקבוע, בניכוי המס המתייחס:

י ת ר ה	ניכוי עודף "השווי הנאות"	"שווי נאות"	
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
1,178	(362) ^(*)	1,540	רכוש קבוע, נטו
^(**) 80	<u>130</u>	<u>(50)</u>	מסים נדחים
<u>1,258</u>	<u>(232)</u>	<u>1,490</u>	

$$(1,400 - 1.178) \times 36\% = 80 \quad (**)$$

$$\frac{232}{100-36\%} = 362 \quad (*)$$

2.2.2 הנכסים וההתחייבויות של חברה ב' כפי שנכללים בדוחות על המצב הכספי שלה וכפי שייכללו בדוחות על המצב הכספי המאוחדים של חברה א':

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

2.2.2.1 ליום 31 בדצמבר 1992 :

בדוח על המצב הכספי המאוחד של חברה א' ש"ח	עודף העלות ש"ח	בדוח על המצב הכספי של חברה ב' ש"ח	הסברים	
200	-	200		מזומנים ושווי
1,178	(222)	1,400		מזומנים
(434)	66	(500)	(1)	רכוש קבוע, נטו
56	56	-	(2)	הלוואה לזמן
<u>1,000</u>	<u>(100)</u>	<u>1,100</u>	(3)	ארוך
				מסים נדחים

(1) הלוואה לזמן ארוך - ראה חישוב "שווי נאות" של ההלוואה בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.

ש"ח

(2) מסים נדחים, נטו :
בגין הרכוש הקבוע 80
בגין ההלוואה (24) (*)
56

(*) ראה חישוב בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.

(3) סך הנכסים, נטו : 1000 = 1100 - 100

2.2.2.2 ליום 31 בדצמבר 1993 :

בדוח על המצב הכספי המאוחד של חברה א' ש"ח	עודף העלות ש"ח	בדוח על המצב הכספי של חברה ב' ש"ח	הסברים	
800	-	800		מזומנים ושווי
1,010	(190)	1,200	(1)	מזומנים
(455)	45	(500)	(2)	רכוש קבוע, נטו
52	52	-	(3)	הלוואה לזמן
<u>1,407</u>	<u>(93)</u>	<u>1,500</u>	(4)	ארוך
				מסים נדחים

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

- (1) רכוש קבוע, נטו - מופחת במקביל להפחתתו בדוח על המצב הכספי של חברה ב': $1,178 \times \frac{6}{7} = 1,010$
- (2) הלוואה לזמן ארוך מוצגת בערכה הנוכחי בהתאם לריבית האפקטיבית לפיה הוערכה ההלוואה במועד הרכישה. ראה חישוב בסעיף 1.3.2.2 של הדגמה 1 לעיל.
- (3) מסים נדחים - בהתאם ליתרת ההפרשים הזמניים: $(-190 + 45) \times 36\% = 52$
- (4) סך הנכסים, נטו: $1500 - 93 = 1407$
- 2.2.3 הדוחות על המצב הכספי של חברה א':

<u>ה ח ב ר ה</u>		<u>מ א ו ח ד</u>		
<u>31 בדצמבר</u>		<u>31 בדצמבר</u>		
<u>1992</u>	<u>1993</u>	<u>1992</u>	<u>1993</u>	
--	--	200	800	מזומנים ושווי
1,000	1,407	--	--	מזומנים
--	--	1,178	1,010	השקעה בחברה ב'
--	--	(434)	(455)	רכוש קבוע, נטו
--	--	56	52	הלוואה לזמן ארוך
(1,000)	(1,000)	(1,000)	(1,000)	מסים נדחים
--	(407)	--	(407)	הון מניות
--	--	--	--	עודפים
====	====	====	====	

3. הדגמה לאופן הטיפול ברכישה של חלק ממניות חברה בת

3.1 נתונים

הנתונים זהים לנתונים בהדגמה 1 דלעיל, פרט לכך שחברה א' רכשה 80% (ולא 100%) ממניות חברה ב' בעלות של 1,200 ש"ח.

3.2 פתרון

3.2.1 חישוב המוניטין במועד הרכישה:

<u>ש"ח</u>	
1,200	עלות ההשקעה
	בני כו"י - חלק חברה א' (80%)
	"בשווי הנאות" של הנכסים,
	נטו של חברה ב'
$1,232 \times 80\%$ ⁽¹⁾	
<u>986</u>	
<u>(214)</u>	

(*) ראה חישוב בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.

3.2.2 הנכסים וההתחייבויות של חברה ב' כפי שנכללים בדוחות על המצב הכספי שלה וכפי שייכללו בדוחות על המצב הכספי המאוחדים של חברה א':

3.2.2.1 ליום 31 בדצמבר 1992:

בדוח על המצב הכספי המאוחד של חברה א'	<u>עודף העלות</u> 80% ההפרש בין "השווי הנאות" לבין <u>השווי פנקסי</u>	<u>ש"ח</u>	בדוח על המצב הכספי של חברה ב'	<u>שווי פנקסי</u>	<u>ש"ח</u>	
שווי פנקסי בתוספת עודף <u>העלות</u>						מזומנים ושווי
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>			<u>ש"ח</u>		מזומנים
200	-			200		רכוש קבוע, נטו
1,512	⁽¹⁾ 112			1,400		מוניטין
214	214			-		הלוואות לזמן
(447)	⁽²⁾ 53			(500)		ארוך
<u>(59)</u>	⁽³⁾ <u>(59)</u>			<u>-</u>		מסים נדחים
<u>1,420</u>	<u>320</u>			<u>1,100</u>		זכויות המיעוט
<u>(220)</u>				⁽⁴⁾ <u>(220)</u>		
<u>1,200</u>						

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

הסברים

$$\begin{aligned} (1) \quad & 1,540 - 1,400 \times 80\% = 112 \quad (**) \\ (2) \quad & 434 - 500 \times 80\% = 53 \quad (**) \\ (3) \quad & 74 \times 80\% = 59 \quad (*) \text{ או } (112 + 53) \times 36\% = 59 \\ (4) \quad & 1,100 \times 20\% = 220 \\ (*) \quad & \text{ראה נתונים בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.} \end{aligned}$$

3.2.2.2 ליום 31 בדצמבר 1993 :

בדוח על המצב הכספי המאוחד של <u>חברה א'</u> <u>ש"ח</u>	יתרת <u>עודף העלות</u> <u>ש"ח</u>	בדוח על המצב הכספי של <u>חברה ב'</u> <u>ש"ח</u>	
800	-	800	מזומנים ושווי
1,296	⁽¹⁾ 96	1,200	מזומנים
171	⁽²⁾ 171	-	רכוש קבוע, נטו
(464)	⁽³⁾ 36	(500)	מוניטין
<u>(47)</u>	⁽⁴⁾ <u>(47)</u>	-	הלוואה לזמן
<u>1,756</u>	<u>256</u>	<u>1,500</u>	ארוך
<u>(300)</u>		⁽⁵⁾ <u>(300)</u>	מסים נדחים
<u>1,456</u>			זכויות המיעוט

הסברים:

$$\begin{aligned} (1) \quad & 112 \times 6/7 = 96 \\ (2) \quad & 214 \times 4/5 = 171 \\ (3) \quad & (455 - 500) \times 80\% = 36 \quad (**) \\ (4) \quad & 59 \times 80\% = 47 \quad (*) \text{ או } (96 + 36) \times 36\% = 47 \\ (5) \quad & 1,500 \times 20\% = 300 \\ (*) \quad & \text{ראה חישוב בסעיף 1.3.2.2 של הדגמה 1 לעיל.} \end{aligned}$$

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

3.2.3 הדוחות על המצב הכספי של חברה א':

<u>ה ח ב ר ה</u>		<u>מ א ו ח ד</u>		
<u>31 בדצמבר</u>		<u>31 בדצמבר</u>		
<u>1992</u>	<u>1993</u>	<u>1992</u>	<u>1993</u>	
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
--	--	200	800	מזומנים ושווי
1,200	1,456	--	--	מזומנים
--	--	1,512	1,296	השקעה בחברה ב'
--	--	(447)	(464)	רכוש קבוע, נטו
--	--	(59)	(47)	הלוואה לזמן ארוך
--	--	(220)	(300)	מסים נדחים
(1,200)	(1,200)	(1,200)	(1,200)	זכויות המיעוט
--	(256)	-	(256)	הון המניות
--	--	-	--	עודפים
==	==	==	==	

3.3 אופן הניכוי מהנכסים הלא-כספיים של עודף "השווי הנאות" על עלות הרכישה, כאשר הרכישה היתה של חלק ממניות החברה הבת

על-פי נתוני ההדגמה (הכלולים בסעיף 3.1 לעיל), עלות הרכישה גבוהה מחלק חברה א' (80%) "בשווי הנאות" של הנכסים, נטו של החברה הבת, ובהתאם נוצר מוניטין חיובי.

אילו נתוני ההדגמה היו שונים וחלק חברה א' (80%) "בשווי הנאות" של הנכסים, נטו של החברה הבת היה גבוה מעלות הרכישה, היה עולה הצורך לנכות את עודף "השווי הנאות" על עלות הרכישה מנכסים לא-מוחשיים של החברה הבת והיתרה מהנכסים הלא-כספיים המוחשיים, באופן יחסי ל"שוויים הנאות". במקרה של רכישה של חלק ממניות חברה בת (כמו בהדגמה זו - 80%), הנכסים וההתחייבויות בדוח על המצב הכספי המאוחד, לפני ביצוע הניכוי של העודף האמור, אינם מוצגים ב"שוויים הנאות" המלא אלא בערכם הפנקסי בספרי החברה הבת בתוספת סכום השווה למכפלה של ההפרש בין "השווי הנאות" לבין השווי הפנקסי בשיעור ההחזקה של חברה א' במניות חברה ב' (80%); דהיינו - נכסים אלה כלולים, לפי הניכוי האמור, לפי "השווי הנאות" מנקודת ראות החברה האם בלבד, ללא מתן ביטוי לחלק של בעלי המניות החיצוניים (חלק המיעוט).

ראוי להדגיש, שגם במקרה זה, בו הנכסים אינם מוצגים ב"שוויים הנאות" המלא, עודף "השווי הנאות" על עלות הרכישה, לאחר ניכוי מהנכסים הלא-מוחשיים, ינוכה מהנכסים הלא-כספיים המוחשיים באופן יחסי ל"שוויים הנאות" המלא של נכסים אלה, ולא ל"שוויים הנאות" מנקודת ראות החברה האם.

4. הדגמה לאופן הטיפול ברכישת השקעה לשיעורין

4.1 נתונים

4.1.1 הנתונים זהים לנתונים בהדגמה 1 דלעיל, פרט לאמור בסעיפים דלהלן.

4.1.2 חברה א' רכשה מניות של חברה ב', כדלקמן:

ביום 31 בדצמבר 1991 - 10%, בעלות של 100 ש"ח.
ביום 31 בדצמבר 1992 - 50%, בעלות של 800 ש"ח.
ביום 31 בדצמבר 1993 - 20%, בעלות של 400 ש"ח.

4.1.3 ביום 31 בדצמבר 1993 העריכה חברה א' את "השווי הנאות" של הרכוש הקבוע של חברה ב' ב-1,600 ש"ח ואת שיעור הריבית השנתית, לגבי התחייבויות ברמת סיכון ותקופת פירעון דומות להלוואה של חברה ב', ב-5%.

4.2 פתרון

4.2.1 חישוב המוניטין ברכישה מיום 31.12.92:

חישוב המוניטין ייעשה לראשונה ליום 31 בדצמבר - 1992 יום בו שיעור החזקה של חברה א' בחברה ב' עלה לראשונה על - 25% כדלקמן:

	<u>ש"ח</u>	
100 + 800	900	עלות ההשקעה
		בניכוי - חלק
		חברה א' (60%)
		"שווי הנאות" של הנכסים, נטו
(*) 1,232 × 60%	<u>739</u>	של חברה ב'
	<u>161</u>	

(*) ראה חישוב בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

4.2.2 הנכסים וההתחייבויות של חברה ב' כפי שנכללים בדוח על המצב הכספי שלה ליום 31.12.92 וכפי שייכללו בדוח על המצב הכספי המאוחד של חברה א' ליום 31.12.92 :

בדוח על המצב הכספי המאוחד של חברה א'	עודף העלות 60% מההפרש בין "השווי הנאות" לבין השווי	בדוח על המצב הכספי של חברה ב'	
ש"ח	ש"ח	ש"ח	
200	-	200	מזומנים ושווי מזומנים
1,484	⁽¹⁾ 84	1,484	רכוש קבוע, נטו
161	161	-	מוניטין
(460)	⁽²⁾ 40	(500)	הלוואה לזמן ארוך
<u>(45)</u>	⁽³⁾ <u>(45)</u>	-	מסים נדחים
1,340	<u>240</u>	<u>1,100</u>	
<u>(440)</u>		⁽⁴⁾ (440)	זכויות המיעוט
<u>900</u>			

הסברים:

- (1) $84 = (1,540 - 1,400) \times 60\%$ ^(*)
 (2) $40 = (434 - 500) \times 60\%$ ^(*)
 (3) $45 = 74 \times 60\%$ ^(*) או $45 = (84 + 40) \times 36\%$
 (4) $440 = 1,100 \times 40\%$
 (*) ראה נתונים בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

4.2.3 חישוב המוניטין ברכישה מיום 31.12.93 :

<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
400		עלות ההשקעה
		בני כוי - חלק חברה א' (20%)
		"בשווי הנאות" של הנכסים, נטו
		של חברה ב' :
	800	מזומנים ושווי מזומנים
	1,600	רכוש קבוע, נטו
	(472)	הלוואה לזמן ארוך(*)
	<u>(154)</u>	מסים נדחים(**)
	<u>1,774</u>	
<u>355</u>		חלק חברה א' - 20%
<u>45</u>		

(*) "השווי הנאות" של ההלוואה :

$$\frac{500 \times 2\%}{1.05} + \frac{500 \times 102\%}{1.05^2} = 472$$

<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
		(**) מסים נדחים :
		בגין הרכוש הקבוע :
	1,600	"שווי נאות"
	<u>1,200</u>	שווי פנקסי
144 = 36% ×	400	
	(472)	בגין ההלוואה :
	<u>(500)</u>	"שווי נאות"
	28	שווי פנקסי
10 = 36% ×	<u>28</u>	
	<u>428</u>	
154 = 36% ×	<u>428</u>	

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

4.2.4 הנכסים וההתחייבויות של חברה ב' כפי שנכללים בדוח על המצב הכספי שלה ליום 31.12.93 וכפי שייכללו בדוח על המצב הכספי המאוחד של חברה א' ליום 31.12.93 :

בדוח על המצב הכספי המאוחד של חברה א' שווי פנקסי בתוספת עודפי העלות ש"ח	יתרת עודף העלות הראשון ש"ח	עודף העלות השני 20% מההפרש בין "השווי הנאות" לבין השווי הפנקסי ש"ח	בדוח על המצב הכספי של חברה ב' שווי פנקסי ש"ח	
800	-	-	800	מזומנים ושווי מזומנים
1,352	⁽⁴⁾ 72	⁽¹⁾ 80	1,200	רכוש קבוע, נטו
174	⁽⁵⁾ 129	45	-	מוניטין
(467)	⁽⁶⁾ 27	⁽²⁾ 6	(500)	הלוואה לזמן ארוך
<u>(67)</u>	⁽⁷⁾ <u>(36)</u>	⁽³⁾ <u>(31)</u>	-	מסים נדחים
<u>1,792</u>	<u>192</u>	<u>100</u>	<u>1,500</u>	
<u>(300)</u>			⁽⁸⁾ (300)	זכויות המיעוט
<u><u>1,492</u></u>				

הסברים :

$$\begin{aligned} (1) \quad & 80 = 20\% \times (1,200 - 1,600) \\ (2) \quad & 6 = 20\% \times (472 - 500) \\ (3) \quad & 31 = 36\% \times (80 + 6) \\ (4) \quad & 72 = 84 \times 6/7 \\ (5) \quad & 129 = 4/5 \times 161 \\ (6) \quad & 27 = 60\% \times (455 - 500) \\ (7) \quad & 36 = 36\% \times (72 + 27) \text{ או } 36 = 60\% \times 59 (*) \\ (8) \quad & 300 = 20\% \times 1,500 \end{aligned}$$

(*) ראה חישוב בסעיף 1.3.2.2 של הדגמה 1 לעיל.

השקעות
דוחות כספיים מאוחדים

4.2.5 הדוחות על המצב הכספי שלחברה א':

<u>ה ח ב ר ה</u>		<u>מ א ו ח ד</u>		
<u>31 בדצמבר</u>		<u>31 בדצמבר</u>		
<u>1992</u>	<u>1993</u>	<u>1992</u>	<u>1993</u>	
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
400	-	600	800	מזומנים ושווי מזומנים
900	1,492	-	-	השקעה בחברה ב'
-	-	1,484	1,352	רכוש קבוע, נטו
-	-	161	174	מוניטין
-	-	(460)	(467)	הלוואה לזמן ארוך
-	-	(45)	(67)	מסים נדחים
-	-	(440)	(300)	זכויות המיעוט
<u>(1,300)</u>	<u>(1,300)</u>	<u>(1,300)</u>	<u>(1,300)</u>	הון המניות
<u>-</u>	<u>(192)</u>	<u>-</u>	<u>(192)</u>	עודפים
-,	-,	-,	-,	
=====	=====	=====	=====	